

КОНСТИТУТСИЯ
ГУВОҲНОМАИ ДАВЛАТИ
ОЗОДУ МУСТАҚИЛ

саҳ. 7

ПАРЧАМ – ДИРҶЗ,
ИМРҶЗ ВА ФАРДОИ
МОСТ

саҳ. 10

НАҚШИ
ПЕШВОИ МИЛЛАТ ДАР
ТАШАККУЛИ МУҲИТИ
НАВИ АДАБИ

саҳ. 12

Мардум мадоини зару симанд дар сиришт, Чӯи ин хазоини пинҳон муаллим аст.

Оғози нашр
1 сентябри соли 1957

№11 (1089)
29 НОЯБРИ СОЛИ 2025

ОМУЌЗГОРИ **ҶАВОН**

Нашрияи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни

АБАРМАРДИ ДУНҶИ СИЁСАТ

(Ба ифтихори Рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон)

15 апрели соли 2016 вакилони Маҷлиси намо-яндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳоди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар мавриди ворид намудани илова ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи рӯзҳои ид» баррасӣ ва қабул карданд, ки дар асоси он ҳар сол 16 ноябр дар кишвар ҳамчун Рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бидуни истироҳат таҷлил карда мешавад.

Маҳз дар рӯзи 16 ноябр таҷлил намудани ин санаи фархунда бесабаб нест, зеро дар таърихи 16 ноябри соли 1994 Эмомалӣ Раҳмон бори нахуст ҳамчун Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар назди халқу Ватан савганди садоқат ёд карданд. 16 ноябри соли 1992 дар шаҳри бостонии Хуҷанд Иҷлосияи 16-уми Шурои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити барои миллати тоҷик ниҳоят ҳассосу мушкил ва сарнавиштсоз доир гардида, дар он Эмомалӣ Раҳмон аз ҷониби вакилон ба ҳайси раиси Шурои Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон интихоб гардиданд.

Роҳи дар ҷодаи сиёсати бузург пешгирифтаи Сарвари давлат пур аз шебу фарозҳо, молмоли ташаннучу нобасомониҳо, мушкилоту азиятҳо буд. Он замон Тоҷикистон дар оташи ҷанги ҳамватан месӯхт, хавфи пора-пора гардидану

аз харитаи сиёсии ҷаҳон нест гардидани он мавҷуд буд. Нерӯҳои сиёсии вайронкор бо дастгирии хоҷагони берунаи худ ба оташи низои дохилӣ равшан рехта, шуълаҳои онро дар гӯшаи канори Тоҷикистон мебарарӯхтанд, ки дар натиҷа хазорон хона ба коми оташ

рафт, бародар ба дасти бародар кушта шуд, хазорон нафар оворою бесарпаноҳ гардида, тоҷик дар ватани аҷдодии худ ғарибу гурезаю бехонумон гашт. Рукнҳои давлат амалан фалаҷ гардида, Тоҷикистон ба умқи бухрони сиёсӣ, иқтисодӣ ва маънавий фуру рафта буд.

Бо амри таърих дар Иҷлосияи таърихи 16-уми Шурои Олии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон ба сифати Раиси Шурои Олии Тоҷикистон интихоб гардида, Тоҷикистони дар ҳоли низоъ дар симои ин шахсияти бедордиду шуҷоъ, ҷавонмарди дилсӯзу бонангу номус роҳбари воқеии худро дарёфт. Дар замири поку беолоиши ин шахсияти баргузида, аз лаҳзаи аввали интихоб гардидан ба ин мансаби олий муҳаббати мардум ва меҳри ободии зодбум маъво гирифта буд.

Ҷумҳурии Тоҷикистон тахти роҳбарии муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон раванди истиқлолро аз таҳкими сулҳу субот, ба Ватан бозгардонидани гурезагони иҷборӣ ва бунёди рукнҳои асосии давлатдорӣ – қабули Конститутсия, Парчам, Суруди миллӣ, бунёди Артиши миллӣ оғоз кард. Дар роҳи мустақилият мушкилот

афзун буд, вале мардуми бонангу номуси тоҷик бо заҳмат онҳоро паси саркард, суботро пойдор ва рукнҳои асосии давлатдориро пойбарҷо намуд ва Тоҷикистон чун давлати ҳуқуқбунёд ва дунявӣ дар ҷомеаи ҷаҳонӣ шинохта шуд.

Сиёсатшиносон ва коршиносони масоили иҷтимоӣ барқарорӣ сулҳу таҳкими амниятро аз дастовардҳои муҳимтарини Эмомалӣ Раҳмон баршумурдаанд. Ин ҳақиқати бебаҳс аст, ки меъмори сулҳу ваҳдати миллӣ буданро ҳам дӯстон ва ҳам муҳолифони Президент бидуни тардид қабулдоранд. Дар муддати кӯтоҳ хомӯш намудани шуълаҳои инсонсӯзи ҷанги шаҳрвандӣ, ки риштаи ҳаёти 150 ҳазор нафарро ба коми худ кашид, беш аз як миллион нафарро бехонумон ва фирорӣ намуд, кори саҳлу сода набуд. Ба Ватан бозгардонидани гурезагон, ба ҳаёти ошошта сафарбар намудану бо манзил таъмин намудани онҳо ва фароҳам овардани шуғл ба ниёзмандон аз ҷумлаи корҳои таърихӣ буданд, ки бо камоли кордонӣ фарҷоми нек пазируфтанд.

(Идома дар саҳ. 2)

ҲАМКОРӢ

ВОХҶҶРӢ БО РОҶБАРӢЯТИ
АГЕНТӢИ ТАЪМИНИ СИФАТ
БАРӢИ ТАҶСИЛОТИ ОЛИИ
ШОҶИГАРИИ БРИТАНИАИ КАБИР

3

МУЛОҚӢТ

БАРРАСИИ ТАВСЕАИ ҲАМКОРИҶО
БО НАМОЯНДАГӢИ CENTRAL
ASIAN FORUM ДАР ДӢНИШГОҶИ
КЕМБРИҶ

4

ЧОРАБИНИ

ИШТИРОКИ ФАЪОЛӢНА ДАР
РОҶПАЙМОӢ БАХШИДА
БА РӶЗИ ПАРЧАМИ ДАВЛАТӢ

5

(Аввалаш дар саҳ. 1)

Дар ин роҳ Президент чони худро ба гарав гузошта, ҳаёти миллатро аз ин ҳодисаи мудҳиши миллаткӯш раҳонид. Зеро бидуни сулҳу таҳкими амният бунёди ҷомеаи демокративу адолатпарвар ғайримумкин буд ва амалӣ намудани шиори «Ман ба Шумо сулҳ меоварам» роҳро ҷиҳати бунёди ҷомеаи босубот ва ҳуқуқасоси дунявӣ ҳамвор кард.

Тавъам будани қавлу амал аз хислатҳои дигари Президент ба шумор меояд. «То гурезаи охири ба Ватан барнагардад, худро ҳамчун Сарвари давлат осуда эҳсос намекунам» - чунин буд қавли нахусти Президент, ки аз минбари иҷлосияи таърихӣ шонздаҳуми Шурои Олии Тоҷикистон садо дод. Сарвари давлат барои амалӣ намудани ин қавл тамоми ҳастияро ба кор дод, домони ҷиммат бар заду беш аз як миллион гурезаро аз Афғонистону Покистон, Эрону Русия ва мамолики минтақаи Осиёи Марказӣ ба сарзамини аҷдодӣ бозовард. Бунёди нақбу роҳҳо, дар шароити буғранчи иқтисодӣ тақсими замин ба деҳқонон, аз бунбасти коммуникатсионӣ раҳонидани мамлакат, таъмини амнияти энергетикӣ ва идомаи сохтмони НБО-и Роғун аз тавъам будани қавлу амали Президент далолат мекунад.

Эмомалӣ Раҳмон ба сифати Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон зина ба зина сабзид, афкораш, ҷаҳонбинияш, тафаккураш доманадор ва ғайи гардида, ўро ҳамчун сиёсатмадори сатҳи ҷаҳонӣ муаррифӣ кард. Худшиносӣ ва ҳудогоҳии миллӣ дар низоми давлатдорӣ ин сиёсатмадори бедордил ҷойгоҳи хосса пайдо кард. Дар сиёсати пешгирифтаи Сарвари давлат худшиносии миллӣ ва ҳифзи арзишҳои миллӣ дар шароити ҷаҳонишавӣ омили асосии таҳкимбахши давлати миллӣ маънидод мегарданд ва дар ин самт идеологияи давлати навини мо, ки таҳкими суботро дар заминаи ҳифзи арзишҳои миллӣ ҳадаф қарор додааст, кори зиёдеро дар амал татбиқ кард. Бо шарофати он тамоми мадраку афкори давлатдорӣ миллӣ атрофи ҳамин ғояи сиёсӣ мечархад.

Пӯшида нест, ки давлати миллӣ аз забон, тамаддун, таърих сарманша мегарад. Аз ин бармеояд, ки давлат бо така бо унсурҳои миллӣ тадричан ташаккул меёбад,

АБАРМАРДИ ДУНЁИ СИЁСАТ

Аҳлиддин Ибодуллозода,
ректори Донишгоҳи давлатии
омузгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни

шакл мегарад ва рушд мекунад. Давлати миллӣ маҷмуи унсурҳои ба як миллати хос мансуббударо таҷассум мекунад ва он муваззаф аст забон, тамаддун, дину оин, анъана ва дар маҷмуъ фарҳанги миллиро шакл бахшида ривож диҳад. Дар ин самт нақши Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон беназир аст. Тавассути сиёсати хирадмандонаи Пешвои миллат номи фарзонафарзандони сарсупурдаи тоҷик Садриддин Айни, Нусратулло Махсум, Шириншо Шохтемур, Мирзо Турсунзода, Бобочон Ғафуров ва ғайраҳо ба мартабаи баланд бардошта шуда, ба онҳо унвони баландтарин – Қаҳрамони Тоҷикистон дода шуд.

Муҳаббат ба Ватан ва садоқат ба халқ Эмомалӣ Раҳмонро ба Пешвои воқеии мардум табдил дод. Дар останаи таҷлили Рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ёдоварии як ҳикмати пурмаънои ниёгони хирадманди мо айна матлаб аст. Фармудаанд, ки агар сарчашма пок, зулол ва мубарро бошад, дар равиш ва гардишҳои худ ҳама шохоб, дарё ва рӯдхонаҳоро соф, беолоиш ва беғубор

мегардонад. Феълан дар Тоҷикистони азизи мо ҳамин покӣ ва сафо тасаллут дорад ва сарчашмаи ин муҳити озода шахсияти шукӯҳманди Пешвои миллат, Президенти Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон аст, ки истеъдоду фазилати давлатдорӣ ва ҷаҳону андешаҳои сиёсии ў фазои сиёсӣ, иҷтимоӣ ва маънавии кишвари моро аз чангу ғуборҳо пок сохт ва бо паёми сулҳу ваҳдат тавонмандиҳои инсон ва ҷомеа ба офариниш ва пайкорҳои таърихӣ сарнавиштсоз ҳидоят бахшид. Дар партави барномаҳои дақику фарогир ва қору пайкори хастагинопазири Президенти мамлакат арзишҳои маънавӣ, суннатҳои ахлоқӣ ва вижаҳои тафаккури миллии таърихӣ дар сиришти ҳокимияти сиёсӣ ва низоми давлатдорӣ авлавият пайдо намуданд. Бинобар ин, яке аз ҳадафҳои асосии ғояи миллии давлатдорӣ навини мо, ки дар меҳвари он Пешвои миллат қарор доранд, ҳарчи бештар густариш додани фарҳанги сулҳу ва решадор сохтани ваҳдату ризоияти миллӣ ҳамчун дастоварди нодиртарини мардуми Тоҷикистон мебошад. То имрӯз усулу асосҳо ва афзалиятҳои

ин сиёсат, ки аз ҳимояти манфиатҳои миллӣ, ҳифзи озодиву истиқлолияти кишвар, амниятро суботи ҷомеа ва таъмини рушди Тоҷикистон иборатанд ва онҳоро Пешвои миллат дар ин солҳо ба арзишҳои асосии миллат табдил додаанд, тағйир наёфта, балки бештар мушаххас шуда ва ба шароити муосир мувофиқ гаштаанд.

Эмомалӣ Раҳмон бо таҷрибаи сиёсии дар тӯли солҳо андӯхта ба мактаби давлатдорӣ хосса бунёдгузортанд. Мактаби давлатдорӣ Пешвои миллат мактаби одамият, тарғиби амалҳои солеҳ ва ба шардӯстӣ аст. Ин мактаб дар сафи худ кишрҳои гуногуни ҷомеаро муттаҳид намудааст ва ҳадафи ниҳонии он бо бунёдкорӣ ва ободонӣ ба саодат расонидани миллат мебошад. Як гурӯҳ сиёсатмадорон, ҷомеашиносон, олимон, шоирону нависандагон ва назариҷардозони ин мактаб аз қору пайкор ва ташаббуси иқдомҳои Президенти мамлакат илҳом гирифта, чун созандагони назарияи нави давлати миллӣ барои ба зинаи нави рушд расидани Тоҷикистон заминаи маънавӣ мегузоранд. Хизмати бебаҳои онҳоро бо ҳеч гуна арзиши моддӣ чен кардан имконият надорад, зеро мавқеи ватандӯстонаи онҳо бебаҳост, онҳо муҳофизони манфиатҳо ва арзишҳои миллӣ ва амниятро суботи кишвар ва ниғаҳбонони марзҳои мафкураи миллианд.

Дар меҳвари сиёсати Пешвои миллат соҳаи маориф ҷойгоҳи умдаро дорост. Таби солҳои соҳибистиқлолӣ дар кишвар 3670 муассисаи нави таҳсилоти миёнаи умумӣ, 262 муассисаи томактабӣ ва 35 муассисаи таҳсилоти олии касбӣ сохта, ба истифода дода шуд. Бо кӯшишу ғамхориҳои пайвастаи роҳбарияти мамлакат дар замони Истиқлол соҳаи маориф рушд намуда, таълим тарбия ҳамқадами замон шуд, насли нави омузгорон бо тафаккури тозаи эҷодӣ рӯи қору омад, симои омузгор чун чеҳраи намунавии инсонии нави замони Истиқлол пазируфта шуд. Бо дастури

бевоситаи Сарвари давлат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи мақоми омузгор” қабул гардид, ки барои баланд бардоштани шаъну шарафи омузгор заминаи мусоид фароҳам меорад. Ба ин минвол, бунёди ҷомеаи донишмехвар аз ҳадафҳои роҳбарии Президенти маҳбуби мардум муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аст. Дар чунин ҷомеа сулҳу субот авлавият касб намуда, баҳри ҳамагон шароити зиндагонии шоиста муҳайё мегарад, созандагиву бунёдкорӣ авҷ мегарад, миллат пеш меравад, давлат рушд мекунад, ҷомеа обод мегарад.

Бо шарофати сиёсати хирадмехвару маорифпарвару созандаи абармарди дунёи сиёсат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон Тоҷикистони азизи мо дар раванди нави таҷаддуд қарор дорад. Баъди побарҷо намудани рукҳои муҳими давлатдорӣ масъалаҳои таҳкими суботу ваҳдати миллӣ, худшиносӣ ва ҳудогоҳии миллӣ, арҷгузорӣ ба мероси ниёгон, ҳифзи сарватҳои маънавии ҷомеа аз таҳдиду хатарҳои рӯзафзуни ҷаҳонишавӣ, бунёди иншооти муҳими мавриди ниёз, минҷумла мактабу биноҳои маъмурӣ, таккон бахшидан ба раванди саноатикунонӣ, мавриди истифода қарор додани садҳо иншооти наву замонавӣ нақши меҳварӣ пайдо намуданд. Дар сарғаҳи ин бунёдкорӣҳо, дигаргунсозиҳо, пешрафтҳо, ободониҳо ва тозақориҳо афроди миллатдӯсту меҳанпараст ва ватанхоҳ дар паҳлуи Сарвари давлат қарор доранд, ки ҳамарӯза дар ниёти пеш гирифтани иқдоми тоза ба манфиати ҷомеа мебошанд. Дар ин фароянд заҳматҳои рӯзафзуни Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҷойгоҳи муносибу мақоми ҷолиб доранд. Ба тариқи фишурда баршумурдани чунин иқдомоти созанда кофист, ки симои ин фард ба сифати абармарди ҷаҳони сиёсат ва номбардори чеҳраи миллат дар ойинаи чеҳранамои башарият ба таври дурахшон таҷаллӣ намояд.

Рӯзи Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон
муборак, ҳамдиёрони
гиромӣ!

ҶАМКОРИҶОИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ

ВОХӢРИ БО РОҶБАРИЯТИ АГЕНТИИ ТАЪМИНИ СИФАТ БАРОИ ТАҶСИЛОТИ ОЛИИ ШОҶИГАРИИ БРИТАНИЯИ КАБИР

Рӯзи 3 ноябри соли 2025, гурӯҳи ректорони муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла Аҳлиддин Ибодуллозода — ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айнӣ, Убайдулло Асрорзода — ректори Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкории Тоҷикистон, ва Қурбонзода Маҳмадалӣ — ректори Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав, бо роҳбарияти Агентии таъмини сифат барои таҳсилоти олии дар Шохигарии Британияи Кабир (The Quality Assurance Agency for Higher Education – QAA) вохӯрии корӣ баргузор намуданд.

Зимни вохӯри чонибҳо перомуни густариши ҳамкориҳо дар самти таъмини сифати таҳсилот, ҳамоҳангсозии стандартҳои таълимӣ, омӯзиши таҷрибаи пешқадами бритониёӣ ва татбиқи он дар низоми таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон мубодилаи назар намуданд.

Аз чониби Агентии таъмини сифат Ник Бэйли, Директори иҷроияи рушди тиҷорат ва ҷалби кормандон, бо ҳайати ҳамроҳ иштирок дошт. Ҷаноби Бэйли дар суҳбат бо роҳбарони донишгоҳҳои Тоҷикистон нақшаи афзояндаи ҳамкориҳои таълимӣ ва илмиро миёни ду кишвар арзишманд арзёбӣ намуда, омодагии QAA-ро барои дастгирии ташаббусҳои муштарак дар бахши таъмини сифати таҳсилоти олии изҳор дошт.

Қобили зикр аст, ки Агентии таъмини сифат барои таҳсилоти олии (QAA) — мақоми мустақили экспертизаи сифати таҳсилоти олии дар Британияи Кабир мебошад. Вазифаи асосии он нигоҳдорӣ ва баланд бардоштани сатҳи сифати таълим ва омӯзиш дар муассисаҳои таҳсилоти олии, ҳам дар дохили кишвар ва ҳам дар сатҳи байналмилалӣ мебошад.

Дар поёни вохӯри чонибҳо изҳори умед намуданд, ки ин мулоқот оғози марҳилаи нави ҳамкорӣ байни муассисаҳои таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва сохторҳои таҳсилоти олии Британияи Кабир хоҳад буд, ки ба тавсеаи робитаҳои илмӣ, таҳқиқотӣ ва табодули таҷрибаҳои муфид мусоидат мекунад.

ВОХӢРИ БО РОҶБАРИЯТИ КОЛЛЕҶИ ДОНИШГОҶИИ ЛОНДОН (UCL)

Рӯзи 3 ноябри соли 2025, гурӯҳи ректорони муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла Аҳлиддин Ибодуллозода — ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айнӣ, Убайдулло Асрорзода — ректори Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкории Тоҷикистон ва Қурбонзода Маҳмадалӣ — ректори Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав, дар доираи сафари корӣ ба Шохигарии Британияи Кабир бо роҳбарияти Коллеҷи донишгоҳии Лондон (University College London – UCL) вохӯрии судманд анҷом доданд.

Зимни мулоқот чонибҳо масъалаҳои тавсеаи ҳамкориҳои илмӣ-таҳқиқотӣ, ташкили барномаҳои муштарак таҳсил, табодули донишҷӯён ва омӯзгорон, ҳамчунин ҷалби таҷрибаи пешқадами таълимӣ UCL-ро ба низоми таҳсилоти олии Тоҷикистон мавриди баррасӣ қарор доданд.

Роҳбарияти UCL омодагии худро барои таҳким бахшидани робитаҳои стратегӣ бо донишгоҳҳои Тоҷикистон иброз намуда, таъкид дошт, ки ҳамкориҳои илмӣ ва инноватсионӣ бо муассисаҳои

таълимӣ минтақа метавонад ба рушди устувори таҳсилоти олии ва баланд бардоштани рақобатпазирӣ мутахассисони ҷавон мусоидат намояд.

University College London (UCL) — яке аз қадимтарин ва бонуфузтарин муассисаҳои таҳсилоти олии дар Британияи Кабир мебошад, ки соли 1826 таъсис ёфтааст. Ин донишгоҳ чун аввалин маркази таҳсилоти олии Лондон маъруф аст, ки бо рӯҳияи ақидаҳои пешқадам ва арзишҳои илмӣ

ҷаҳонӣ фаъолият дорад. UCL узви мустақили Донишгоҳи федералии Лондон буда, дар саросари ҷаҳон бо сифати баланд, наоварӣ ва тадқиқоти илмӣ худ шинохта шудааст.

Дар анҷоми вохӯри чонибҳо омодагии худро барои идомаи гуфтугӯҳо ва таҳияи нақшаи мушаххаси ҳамкориҳои илмӣ ва таълимӣ изҳор дошта, ин мулоқотро қадами муҳиме дар таҳкими робитаҳои байналмилалӣ дар соҳаи таҳсилоти олии арзёбӣ намуданд.

Рӯзи 3 ноябри соли 2025, дар идомаи сафари кории гурӯҳи ректорони муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Шохигарии Британияи Кабир, вохӯрии навбатӣ бо намояндаи Коллеҷи шоҳии Донишгоҳи Кембриҷ (King's College, University of Cambridge) — Др. Гиллиан Тетт (Dr. Gillian Tett) баргузор гардид.

Дар ин мулоқот Аҳлиддин Ибодуллозода, ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айнӣ, Убайдулло Асрорзода, ректори Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкории Тоҷикистон ва Қурбонзода Маҳмадалӣ, ректори Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав иштирок намуданд.

ВОХӢРИ БО НАМОЯНДАИ КОЛЛЕҶИ ШОҶИИ ДОНИШГОҶИИ КЕМБРИҶ

Зимни вохӯри чонибҳо перомуни масъалаҳои ҳамкориҳои илмӣ ва таълимӣ, мубодилаи таҷриба дар самти таҳқиқоти муосир, татбиқи усулҳои пешрафтаи таълимӣ Донишгоҳи Кембриҷ ва имкониятҳои таҳсил ва табодули донишҷӯён табодули назар намуданд.

Др. Гиллиан Тетт дар чараёни суҳбат аз омодагии King's College барои густариши робитаҳои илмӣ ва омӯзишӣ бо донишгоҳҳои Тоҷикистон изҳори назар намуда, таъкид дошт, ки дар солҳои охир таваҷҷуҳ ба омӯзиши забон ва адабиёти форсӣ-тоҷикӣ дар муассисаҳои таҳсилоти

олии Британия, аз ҷумла дар Донишгоҳи Кембриҷ, рӯ ба афзоиш дорад. Вай афзуд, ки омӯзиши ин забон ва фарҳанг метавонад заминаи муҳими робитаҳои фарҳангӣ ва илмӣ миёни Британия ва кишварҳои форсизабон, аз ҷумла Тоҷикистон гардад.

King's College, ки расман бо номи The King's College of Our Lady and Saint Nicholas in Cambridge шинохта мешавад, яке аз коллеҷҳои маъруфи Донишгоҳи Кембриҷ мебошад. Ин муассиса дар маркази шаҳр, канори рӯдхонаи Кам (River Cam) ҷойгир буда, аз қадимтарин ва бонуфузтарин коллеҷҳои Британия ба ҳисоб меравад. Коллеҷ дорои зиёда аз 100 узви ҳайати илмӣ (Fellows) ва тақрибан 420 донишҷӯи таҳсилоти аввал

мебошад ва дар таърихи Кембриҷ бо сатҳи баланди дастовардҳои илмӣ ва тадқиқотӣ худ шинохта шудааст.

Дар анҷоми вохӯри чонибҳо омодагии худро барои таҳияи роҳҳои амалӣ намудани ҳамкорӣ, ташкил намудани барномаҳои таҳсилоти муштарак ва таҳқиқоти илмӣ дар самтҳои афзалиятноки илму маориф, хусусан дар бахши омӯзиши забон ва фарҳанги форсӣ-тоҷикӣ иброз доштанд.

Ин мулоқот ҳамчун қадами нав дар таҳкими робитаҳои байналмилалӣ ва мубодилаи таҷрибаи пешрафтаи академӣ миёни муассисаҳои таҳсилоти олии Тоҷикистон ва Донишгоҳи Кембриҷ арзёбӣ гардид.

ҶАМКОРИҶОИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ

ИШТИРОКИ РЕКТОРИ
ДОНИШГОҶ ДАР РӢЗИ АВВАЛИ
НАМОИШГОҶИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ

Рӯзи 4 ноябри соли 2025, дар рӯзи аввали баргузорию Намоишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ — World Travel Market London 2025, ки дар шаҳри Лондон ҷараён дорад, Аҳлиддин Ибодуллозода, ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни ва ҳайати ҳамроҳон ширкат намуданд.

Намоишгоҳ яке аз бузургтарин ва таъсиргузортарин чорабиниҳои соҳаи сайёҳӣ дар ҷаҳон маҳсуб ёфта, имсол зери унвони «Тасаввурсозии дубораи сайёҳӣ дар ҷаҳони тағйирёбанда» («Reimagining Travel in a Changing World») баргузор мегардад.

Дар рӯзи аввали ин чорабинӣ садҳо намоёндогони ширкатҳои сайёҳӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ, муассисаҳои таҳсилоти олии ва марказҳои таҳқиқотӣ аз кишварҳои гуногуни ҷаҳон ҳузур доштанд.

Зимни иштирок дар чорабинӣ, ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни Аҳлиддин Ибодуллозода бо намоёндогони ширкатҳои сайёҳӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ ва муассисаҳои таҳсилоти олии Британияи Кабир ва дигар кишварҳои воҳуриҳои судманд анҷом дода, масъалаҳои рушди таҳсилоти касбӣ дар соҳаи сайёҳӣ, омодагии мутахассисони баландихтисос, густариши ҳамкориҳои илмӣ-таълимӣ ва табодули таҷрибаро мавриди баррасӣ қарор доданд.

Ҷамзамон, ӯ дар ҳузур иштирокчиёни ҷамоиш имкониятҳои фаровони сайёҳии

Ҷумҳурии Тоҷикистон, табиати нотакрор, мероси бойи фарҳангиву таърихӣ ва нақши таърихӣ миллати тоҷикро дар рушди тамаддуни башарӣ муаррифӣ намуд.

Дар ҳошияи ҷамоиш инчунин ҷаласаҳои вижа оид ба сиёсатҳои нави ҷаҳонӣ дар баҳши сайёҳӣ, тағйири рафтори сайёҳон ва имкониятҳои рушди сайёҳии устувор баргузор гардиданд, ки дар онҳо андешаҳои илмӣ ва амалии муҳим баён шуданд.

Иштироки намоёндогони Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни дар рӯзи аввали ин чорабинӣ қадами муҳим дар самти тавсеаи робитаҳои байналмилалӣ, муаррифии иқтисодии сайёҳии кишвар ва таҳкими ҳамкорӣ бо ширкатҳо ва созмонҳои байналмилалӣ соҳа арзёбӣ мегардад.

World Travel Market London яке аз маъруфттарин платформаҳои ҷаҳонӣ дар соҳаи сайёҳӣ мебошад, ки ҷамсола ҳазорҳо мутахассис, сиёсатмадор ва роҳбарони ширкатҳои байналмилалӣ гирди ҳам меорад ва имкониятҳои навро барои ҳамкорӣ ва рушди устувори сайёҳӣ фароҳам месозад.

БО ДОНИШГОҶИ РЕЦЕНТИ
ЛОНДОН ҶАМКОРИҶОИ ИЛМӢ
БА РОҶ МОНДА МЕШАВАД

Дар доираи сафари кории ҳайати роҳбарияти муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Шоҳигарии Британияи Кабир, воҳурии навбатии ректорон бо намоёндогони Донишгоҳи Regent's University London баргузор гардид.

Пеш аз оғози воҳури, намоёндогони Тоҷикистон бо инфрасохтор, низоми таълим, озмоишгоҳҳо, синфхонаҳои муҷаҳҳаз ва муҳити таълимӣ донишгоҳи шинос шуданд. Ҳайати Тоҷикистон ҳамчунин бо донишҷӯён ва устодони факултетҳои соҳибкорӣ ва забони англисӣ мулоқоти кӯтоҳ анҷом доданд, ки дар он таҷрибаи таълимӣ донишгоҳ муаррифӣ гардид.

Дар воҳури Морисио Эйтел (Mauricio Eytel) — намоёндои шӯбаи забони англисӣ ва Винсент Онг (Vincent Ong) — муовини сардори Мактаби соҳибкорӣ ва меҳмондорӣ (Associate Head of School of Business and Hospitality) ширкат доштанд.

Аз ҷониби Тоҷикистон дар воҳури Аҳлиддин Ибодуллозода — ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни, Убайдулло Асрорзода — ректори Дониш-

гоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкорӣ ва Қурбонзода Маҳмадалӣ — ректори Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав ҳузур доштанд.

Зимни мулоқот ҷонибҳои масъалаҳои рушди ҳамкориҳои таълимӣ дар соҳаи забонмӯзӣ, соҳибкорӣ ва менеҷменти меҳмондорӣ мавриди баррасӣ қарор доданд. Намоёндогони Regent's University London доир ба барномаҳои таълимӣ байналмилалӣ, таҷрибаи омодагии мутахассисони соҳаи хизматрасонӣ, маркетинг ва идора-

кунии меҳмонхонаҳо маълумот пешниҳод карданд.

Ҷонибҳои таваффуқ расиданд, ки дар оянда барномаҳои омӯзиши забони англисӣ барои муаллимон ва донишҷӯён, инчунин курсҳои кӯтоҳмуддати омӯзиши дар соҳаҳои соҳибкорӣ, менеҷмент ва хизматрасонӣ роҳандозӣ карда шаванд.

Воҳурии мазкур қадами муҳими навбатӣ дар самти таҳкими ҳамкориҳои илмӣ-таълимӣ байни муассисаҳои таҳсилоти олии Тоҷикистон ва Regent's University London арзёбӣ гардид.

БАРРАСИИ ТАВСЕАИ ҶАМКОРИҶО
БО НАМОЯНДОГони CENTRAL ASIAN FORUM
ДАР ДОНИШГОҶИ КЕМБРИҶ

Дар доираи сафари кории ҳайати роҳбарияти муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Шоҳигарии Британияи Кабир, воҳурии ҳайати ректорон бо намоёндогони Central Asian Forum дар Донишгоҳи Кембриҷ баргузор гардид.

Пеш аз оғози мулоқот, ҳайати Тоҷикистон аз лабораторияи машҳури Cavendish Laboratory дар Донишгоҳи Кембриҷ — яке аз марказҳои пешсафи илмӣ ҷаҳон дар соҳаи физика — боздид ба амал оварда, бо фаъолияти илмӣ-таҳқиқотӣ он шинос шуданд.

Дар мулоқот Директори Central Asian Forum — доктор Сидхарт Саксена (Dr. Siddharth Saxena), як шахсияти маъруф дар соҳаи таҳқиқоти Осиеи Марказӣ ва физикаи моддаҳои конденсатӣ, ширкат варзид.

Аз ҷониби Тоҷикистон дар воҳури Аҳлиддин Ибодуллозода — ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни, Убайдулло Асрорзода — ректори Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкорӣ ва Қурбонзода Маҳмадалӣ — ректори Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав ҳузур доштанд.

Ҷонибҳои дар ҷараёни мулоқот масъалаҳои рушди ҳамкориҳои илмӣ-таҳқиқотӣ, мубодилаи устодону донишҷӯён, баргузор кардани ҷамоишҳои илмӣ ва роҳандозии барномаҳои муштарак таҳқиқотӣ дар самти илмҳои дақиқ, табиӣ ва риёзӣ, фарҳанг, забонро мавриди баррасӣ қарор доданд.

Доктор Сидхарт Саксена дар суҳбати худ таъкид намуд, ки Central Asian Forum ба рушди робитаҳои илмӣ ва фарҳангӣ бо кишварҳои Осиеи Марказӣ таваҷҷуҳи хоса дорад. Ӯ изҳор дошт, ки Тоҷикистон ҳамчун маркази муҳими фарҳангӣ ва илму маориф метавонад дар татбиқи барномаҳои байналмилалӣ таҳқиқотӣ нақши муассир дошта бошад.

Ректорони донишгоҳҳои Тоҷикистон аз фаъолияти илмӣ форум ва имкониятҳои ҳамкорӣ изҳори қаноатмандӣ намуда, омодагии худро барои таҳкими робитаҳои устувори илмӣ, мубодилаи таҷриба ва рушди таҳқиқотҳои муштарак таъкид карданд.

МУАРРИФИИ ДОНИШГОҲ ДАР ДОНИШГОҲИ КЕМБРИЧИ АНГЛИЯ

Дар доираи сафари кории ҳайати роҳбарияти муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Шоҳигарии Британияи Кабир, Ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни — профессор Аҳлиддин Ибодуллозода, донишгоҳро дар Донишгоҳи Кембричи Англия (University of Cambridge) муаррифӣ намуд.

Зимни муаррифӣ, Аҳлиддин Ибодуллозода доир ба таърихи таъсисёбӣ, сохтор ва самтҳои асосии фаъолияти илмӣ-таълимии донишгоҳ, инчунин дастовардҳои солҳои охир дар арсаи байналмилалӣ маълумоти муфассал пешниҳод намуд.

Аз ҷумла, таъкид гардид, ки Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни дар соли 2023 аз ҷониби Муассисаи бритониёии "London School of Digital Business" бо Ҷои "Беҳтарин донишгоҳи наовар ва пешрафтаи сол" (Best Innovative and Progressive University of the Year) сарфароз гардонид шуд.

Инчунин донишгоҳ аккредитатсияи институтсионалӣ-ро аз тарафи Ассотсиатсияи таҳсилоти олии

Чини Созмони ҳамкории Шанхай ва Маркази хизматрасонии Чин оид ба табодули байналмилалӣ илмӣ назди Вазорати маорифи Ҷумҳурии Мардумии Чин ба даст овардааст.

Дастоварди дигари муҳим, ки ректор дар муаррифӣ худ зикр намуд, гирифтани Сертификати "Раддабандӣ" аз ҷониби Муассисаи байналмилалӣ "Higher Education Ranking (HE)" мебошад. Ин сохтор, ки зери роҳбарии Шурои сифат ва арзёбии таҳсилоти олии "HEQAC" амал мекунад ва қароргоҳаш дар Ҷумҳурии Туркия аст, пас аз таҳлили фаъолияти 422 муассисаи олии 55 кишвари ҷаҳон, ба Донишгоҳи омӯзгории раддабандии 8-умро дар байни муассисаҳои таҳсилоти олии минтақа эҳдо намудааст.

Зимни муаррифӣ, Ҷаноби Ибодуллозода инчунин ба самтҳои афзалиятнокӣ рушди донишгоҳ, аз ҷумла инноватсияҳои рақамӣ дар таълим, рушди таҳқиқоти илмӣ, густариши муносибатҳои байналмилалӣ ва ҷалби донишҷӯёни хориҷӣ ишора намуд.

Ин муаррифӣ аз ҷониби намояндагони Донишгоҳи Кембрич бо таваҷҷуҳи баланд истиқбол ёфт ва ҳамчун нишонаи рушди қобили таваҷҷуҳи таҳсилоти олии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон арзёбӣ гардид.

Дар анҷом, ҷонибҳо ба мувофиқа расиданд, ки ҳамкории илмӣ, таълимӣ ва фарҳангӣ миёни Донишгоҳи омӯзгорӣ ва Донишгоҳи Кембрич дар самтҳои таҳқиқоти забоншиносӣ, таърих, педагогика ва фанҳои табиӣ дар сатҳи баланд идома дода шаванд.

ОҒОЗИ ҲАМКОРИҲО БО ФОНДИ ҲИНД ВА ЭРОНИ ҚАДИМ ОИД БА ИЛМҲОИ ШАРҚШИНОСӢ

Дар идомаи сафари кории ҳайати роҳбарияти муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Шоҳигарии Британияи Кабир, вохӯрии наватии ректорон бо профессор Алмут Хинтз - директори Фонди Ҳинд ва Эрони Қадим (The Ancient India & Iran Trust) ва дигар намояндагони маркази мазкур дар шаҳри Кембрич баргузор гардид.

Фонди Ҳинд ва Эрони Қадим, ки соли 1978 таъсис ёфтааст, яке аз муассисаҳои илмӣ бонуфуз дар Британия буда, фаъолияти он ба омӯзиш, ҳифз ва рушди мероси илмӣ, адабӣ ва фарҳангии кишварҳои Ҳиндустону Эрон ва Осиёи Марказӣ бахшида шудааст. Марказ дорои китобхонаи бузург бо беш аз 25 000 ҷилд китоб ва дастнависҳо мебошад ва ба ҳайси ягона созмони мустақили илмӣ дар соҳаи омӯзиши тамаддуни қадимии минтақаи мазкур дар Британия шинохта шудааст.

Зимни вохӯри профессор Алмут Хинтз доир ба таърих, ҳадаф ва самтҳои фаъолияти фонд, аз ҷумла нигоҳдорӣ ва ҳифзи осори гаронбаҳои фарҳангӣ ва адабии форсу тоҷик, маълумоти муфассал пешниҳод намуд.

Аз ҷониби Тоҷикистон дар вохӯри Аҳлиддин Ибодуллозода — ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни, Убайдулло Асрорзода — ректори Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкорӣ, ва Курбонзода Маҳмадалӣ — ректори Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав иштирок доштанд.

Дар қараёни мулоқот раёсати Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни андешаҳои

худро оид ба густариши ҳамкории дар самтҳои омӯзиши мероси хаттӣ, пажӯҳиши адабиёти форсу тоҷик ва омӯзиши забонҳои шарқӣ баён намуда, омодагии хешро барои ҳамкории дар назди факултетҳои филологияи тоҷик, забони англисӣ ва забонҳои Шарқ, инчунин кафедраи фарҳангшиносӣ баён намуданд.

Ҳайати маорифчиёни Тоҷикистон аз фонди тиллоии марказ, ки нусхаҳои нодир асарҳои классикони адабиёти форсу тоҷик, аз ҷумла осори Рӯдакӣ, Фирдавӣ, Хайём ва Ҳофизро дар бар мегирад, боздид ба амал оварда, барои нигоҳдорӣ ва ҳифзи чунин ганҷинаи фарҳангӣ ба роҳбарияти марказ изҳори сипос намуданд.

Зимни боздид, ҷонибҳо омодагии худро барои таҳқиқ, тарғиб ва ғанигардонии мероси илмӣ ва адабии ниғадошташуда дар хазинаи тиллоии фонди мазкур баён намуданд. Дар ин замина, пешниҳод гардид, ки дар оянда пажӯҳишгарон ва устодони тоҷик дар қорҷӯии барномаҳои илмӣ ва мубодилавӣ бо марказ ҳамкории намоянд.

Вохӯри ҳамчун қадами муҳим дар таҳкими робитаҳои илмӣ, фарҳангӣ ва пажӯҳиши миёни донишгоҳҳои Тоҷикистон ва Донишгоҳи Кембрич арзёбӣ гардид.

БА РОҲ МОНДАНИ ҲАМКОРИҲО БО ФАКУЛТЕТИ ИЛМҲОИ ОСИЁ ВА ХОВАРИ МИЁНА ДАР ДОНИШГОҲИ КЕМБРИЧ

Дар идомаи сафари кории ҳайати роҳбарияти муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Шоҳигарии Британияи Кабир, вохӯрии муҳим бо роҳбарият ва омӯзгорони факултети илмҳои Осиё ва Ховари Миёна (Faculty of Asian and Middle Eastern Studies)-и Донишгоҳи Кембрич баргузор гардид.

Факултети мазкур яке аз марказҳои бонуфузи илмӣ ҷаҳон дар самти омӯзиши забон, адабиёт, таърих, фарҳанг ва ҷомеашиносии кишварҳои Осиё ва Ховари Миёна маҳсуб ёфта, дорои захираи бойи илмӣ ва мутахассисони сатҳи ҷаҳонӣ мебошад. Пажӯҳишгарони он дар самтҳои

таърих, адабиёт, забоншиносӣ, иҷтимоиёт, фарҳангшиносӣ, сиёсати муосир ва антропологияи иҷтимоӣ қорҳои илмӣ анҷом медиҳанд.

Дар қараёни мулоқот ҷонибҳо доир ба оғози ҳамкории илмӣ

ва таълимӣ, хусусан дар самти омӯзиши забон ва адабиёти форсу тоҷик, табодули назар намуданд. Намояндагони факултет омодагии худро барои дастгирии таҳқиқоти илмӣ дар соҳаи шарқшиносӣ ва рушди барномаҳои

муштараки таълимӣ изҳор доштанд.

Аз ҷониби Тоҷикистон дар вохӯри Аҳлиддин Ибодуллозода — ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни, Убайдулло Асрорзода — ректори Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкорӣ, ва Курбонзода Маҳмадалӣ — ректори Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав ширкат варзиданд.

Дар суҳанронии худ Аҳлиддин Ибодуллозода таъкид намуд, ки омӯзиши забон ва адабиёти форсу-тоҷикӣ яке аз самтҳои муҳими таҳқиқоти илмӣ ва фарҳангӣ мебошад, ки метавонад ба рушди муносибатҳои илмӣ ва муарри-

фи мероси гаронбаҳои тоҷикон дар арсаи байналмилалӣ мусоидат кунад.

Ҷонибҳо ба мувофиқа расиданд, ки дар оянда барномаҳои ҳамкории илмӣ, мубодилаи донишҷӯён ва пажӯҳишгарон, ташкили конференсҳои муштарак ва нашри мақолаҳои илмӣ дар ин самт ба роҳ монда шаванд.

Иттилоъ медиҳем, ки Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни дар кӯтоҳтарин муддат, дар мувофиқа бо Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, созишномаи ҳамкории бо факултети илмҳои Осиё ва Ховари Миёнаи Донишгоҳи Кембрич ба имзо хоҳад расонд.

БОЗДИД

БОЗДИДИ РЕКТОРИ ДОНИШГОҲ АЗ ОСОРХОНАИ БРИТАНИЯ

Дар доираи сафари кории ҳайати роҳбарияти муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Шохигарии Британияи Кабир, ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни Аҳлиддин Ибодуллозода бо ҳайати ҳамроҳон аз Осорхонаи Британия (The British Museum) боздид ба амал овард.

Зимни боздид, ҳайати Донишгоҳи омӯзгорӣ бо коллексияҳои таърихӣ ва бостонии осорхона, аз ҷумла Хазинаи Амударё (Oxus Treasure), ки яке аз маъруфтарин ёдгориҳои давраи Ҳахоманишиён маҳсуб меёбад, нигораи дастнависҳои қадима, сангнавиштаҳо ва асарҳои нодир, ки ба таърихи фарҳанги халқи тоҷик ва тамаддуни Осиёи Марказӣ

мансубанд, шинос гардиданд. Осорхонаи Британия, ки соли 1753 таъсис ёфтааст, яке аз калонтарин ва қадимтарин осорхонаҳои ҷаҳонӣ буда, дар маҷмӯъ зиёда аз ҳашт миллион нигораи таърихиро дар бар мегирад. Дар миёни онҳо осори марбут ба Бохтари қадим, Суғд, Хоразм ва замони Ҳахоманишиён ҷой доранд, ки бозгӯи равоити амиқи таърихӣ

ҳалқҳои минтақа мебошанд.

Ректори донишгоҳ Аҳлиддин Ибодуллозода ва ҳайати ҳамроҳон аз бахши осори Осиёи Марказӣ, аз ҷумла экспонату асарҳои марбут ба давраҳои гуногуни фарҳанги миллати форсу тоҷик, боздид ба амал оварда, бо тарзи ҷиғз, муаррифи ва тартиби нигоҳдорӣ дастхатҳо ва осори таърихӣ шинос шуданд.

БОЗДИД АЗ ОСОРХОНАИ ТАЪРИХӢ-ТАБИИИ ЛОНДОН

Дар доираи сафари корӣ ба Шохигарии Британияи Кабир, ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни Аҳлиддин Ибодуллозода бо ҳайати ҳамроҳон аз Осорхонаи таърихӣ-табиии Лондон (The Natural History Museum) боздид ба амал овард.

Зимни боздид, ҳайати донишгоҳ бо экспозитсия ва коллексияҳои илмӣ осорхона, ки бахшҳои гуногуни табиатшиносӣ, аз ҷумла палеонтология, геология, зоология, ботаника ва антропологияро дар бар мегиранд, шинос гардиданд.

Осорхонаи таърихӣ-табиии Лондон,

ки соли 1881 таъсис ёфтааст, яке аз марказҳои илмӣ ва таҳқиқоти бонуфузи ҷаҳон маҳсуб ёфта, дорои зиёда аз 80 миллион намунаи илмӣ-табиӣ мебошад.

Ҳайати донишгоҳ аз бахшҳои марбут ба тағйирёбии иқлим, таҳаввули намудҳои набототу ҳайвонот, инчунин пажӯҳишҳои генетикӣ ва муҳити зист дидан намуданд.

ИШТИРОКИ ФАЪОЛОНА ДАР РОҲПАЙМОӢ БАХШИДА БА РӢЗИ ПАРЧАМИ ДАВЛАТӢ

Имрӯз аҳли раёсат, омӯзгорон ва донишҷӯёни Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни зиёда аз 1300 нафар таҳти роҳбарии ректори донишгоҳ, Аҳлиддин Ибодуллозода дар роҳпаймоии идона бахшида ба Рӯзи Парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон иштирок намуданд.

Роҳпаймоӣ аз майдони маҷмаи Истиқлол оғоз ёфта, то боғи Парчами миллӣ – баландтарин Парчами давлатӣ идома ёфт.

Иштироки фаъоли ҳайати донишгоҳ ифодаи эҳтиром ба яке аз муқаддасоти давлатӣ ва нишони ватандӯстиву худшиносии миллӣ мебошад.

Нимаи дуоми рӯзи 14-уми ноябри соли ҷорӣ дар толори Кохи Суруши шаҳри Душанбе, тибқи қадвали тасдиқ гардидаи озмуни ҷумҳуриявии телевизионии “Маҳфили зарифон” дастаи “Омӯзгори чавон”-и Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни бо дастаи “Муҳандисони чавон”-и Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи М.С.Осимӣ байни ҳам рақобати зеҳнӣ, ҳаҷвӣ ва эҷодкорӣ намуданд.

Лозим ба ёдоварист, ки озмуни ҷумҳуриявии телевизионии “Маҳфили зарифон” дар асоси банди 45 қадвали

ДАСТАИ “ОМУЗГОРИ ЧАВОН” ДАР ОЗМУНИ ҶУМҲУРИЯВИИ ТЕЛЕВИЗИОНИИ “МАҲФИЛИ ЗАРИФОН” ҒОЛИБ ГАРДИД

баргузорию чашну солгардҳо, фестивалҳо, идҳо, озмунҳои фарҳангӣ- маърифатӣ ва анъанаҳои хунароҳои мардумӣ

дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли 2025, ки бо Амри Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2 январи соли 2025,

№АП-713 тасдиқ шудааст, Кумитаи кор бо чавонон ва варзиш назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар ҳаамбастагӣ бо Вазорати маориф ва илм, Вазорати фарҳанг, Кумитаи телевизион ва радио, муассисаҳои таҳсилоти олии ва дар ҳамкорӣ бо Ширкати “Суруш Медиа”, маҳфили фарҳангӣ миёни донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии кишвар ташкил ва баргузор гардида истодааст. Марҳилаи аввали озмун аз 10.11.2025 байни 32 дастаи муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ оғоз гардида, то

моҳи феврал идома меёбад. Ин озмун - майдони хунаро, зеҳн, ҳаҷв ва зебоиву завқ барои донишҷӯёни доно, зариф ва эҷодкор - имкони намоиши истеъдод ва зиракии тоҷикона мебошад.

Баъди хулосаи аъзоёни ҳакамони нуктасанҷу маънофаро ин маҳфил дастаи “Омӯзгори чавон”-и Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни бо гирифтани 134-хол ба даври минбаъда роҳат гирифтанд.

КОНСТИТУТСИЯ ГУВОҲНОМАИ ДАВЛАТИ ОЗОДУ МУСТАҚИЛ

6-ноябр ба қабули Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон 31 сол пур мешавад. Ин санаи тақдирсоз барои ҳар яки мо ҳамчун ҷашни шаклгирии давлатдорӣ миллӣ ва таҳкими амниятӣ суботи сиёсиву иҷтимоӣ кишвар аҳамият ва шукӯҳи хоса дорад.

Тули ин солҳо халқи азизи кишварамон ҳамчун баёнгарӣ соҳибхитиёрӣ ва сарчашмаи ягонаи ҳокимияти давлатӣ сарнавишти худро тибқи муқаррароти ин ҳуҷҷати воқеан ҳам тақдирсоз муайян карда, самтҳои тараққиёти ҳамаи соҳаҳои зиндагиашро мушаххас намуда, ба дастовардҳои шоён ноил гардид.

Меҳоҳам бо истифода аз ин фурсати муносиб, ҳамаи Шуморо бо ин рӯйдод аз ҳама муҳим ва нақўтарину пурбаҳои даврони соҳибистиқлолӣ, рӯзи худшиносӣ суодати миллат, рӯзи амалишавии орзуву ормонҳои ширин, рӯзи қабули Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон самимона муборакбод намоям.

Пайдоиши Конститутсия ҳамчун қонуни асосӣ таърихи беш аз 240 сола дорад. Истилоҳи Конститутсия аз латинӣ - маънояш барпо намудан, бунёд гузоштан, таъсис додан аст.

Ин ҳуҷҷати тақдирсозро шаҳодатномаи ҳар як халқу миллати соҳибистиқлол, гувоҳномаи давлати озоду мустақил низ ном мебаранд.

Конститутсия - санади танзимкунанда ва муайянкунандаи низоми давлатдорӣ, кафолати ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд буда, ҳамчун санади олий, истиқлолияти давлатиро ба расмият дароварда, муҳимтарин самтҳои фаъолияти сиёсиву ҳуқуқӣ, иқтисодиву иҷтимоӣ ва фарҳангии ҳаёти ҷомеаю инъикос ва таъин менамояд.

Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки соли 1994 дар таърихи давлатдорӣ тоҷикон бори нахуст тариқи раъйпурсии умумихалқӣ қабул гардида, таи ин муддат, вобаста ба талаботҳои замон 26 сентябри соли 1999, 22 июни соли 2003 ва 22 майи

соли 2016 ба он тариқи раъйпурсии умумихалқӣ тағйироту иловаҳо ворид карда шуданд, барои ташкили низоми мукаммали ҳуқуқиву сиёсӣ дар кишвар имконият фароҳам оварда, заминаи устувори рушди давлату давлатдорӣ навин, пешрафти иқтисодиву иҷтимоӣ ва ҷамъиятиву сиёсии мамлакат гардид.

Бо қабули Конститутсия хавфу хатарҳое, ки ба истиқлолияти давлатӣ, тамомияти арзии кишвар ва ягонагии миллат таҳдид мекарданд, аз байн рафтанд. Шароитҳои зарурии ҳуқуқи устувор ва сулҳу суботи бозтаъзимод боз шуд.

Бо ифтихор метавон гуфт, ки маҳз тавассути қабул ва амалишавии ин санади тақдирсоз ва роҳнома халқи мо тавонист ба шоҳроҳи пешрафту тараққиёти соҳаҳои гуногуни ҳаёт дар ҳамаи ҷабҳаҳо ноил гардад.

Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон бар пояи андешаҳои созанда, арзишҳо ва суннату анъанаҳои пурқимати миллатамон бо дарназардошти тафаккур ва таҷрибаи пешқадами ҷомеаи мутамаддини башарӣ таҳия гашта, аз тарафи коршиносони олам баҳои баланд гирифтааст.

Тавре, ки аз аввалин Эъломияи ҷаҳонӣ ҳуқуқи башар дар таърихи инсоният – Эъломияи Куруши Кабир, ки маҳсули хирад ва заковати ниёгонамон аст, тавре сафҳаҳои таърихи халқамон гувоҳӣ медиҳанд, миллати куҳанбунёду тамаддунсози тоҷик аз қа-

димулайём ҳамеша барои озодӣ, зиндагии оромӣ осоишта, баробарҳуқуқӣ ва дигар хислатҳои олии инсонӣ талош дошта, муборизаҳо мебардааст.

Конститутсияи навини мо дар марҳилаи ниҳоят ҳассосу душвори таърихи сарзаминамон бо иродаи кулли мардуми тоҷик қабул гардида, баҳри пойдор намудан ва устувор гардонидани арқони давлату давлатдорӣ навини миллиамон нақши ҳалқунанда бозид.

Дар Конститутсияи миллати мо забони модариямон-забони тоҷикӣ чун забони давлатӣ, муқаддасоти миллӣ-Парчам, Нишон ва Суруди миллӣ, дахлнопазирии ҳудуди давлати Тоҷикистон, эътибори олий доштани ҳуди Конститутсия дар низоми ҳуқуқи кишвар ифодаи қонунии худро пайдо кардаанд.

Бори нахуст дар ин Конститутсия сухан аз боби ҳуқуқи инсон рафта, дар моддаи 5, боби 1 аз ҷумла омадааст: "Инсон, ҳуқуқи озодиҳои он арзиши олий мебошанд".

Ин мафҳум барои Конститутсияҳои қаблӣ мафҳуми бегона буд. Бо дарҷи ин нукта дар Конститутсияи кишвар миллати тоҷик собит сохт, ки дорои фарҳангу маънавияти баланд мебошад ва арзишҳои олии инсонӣ барояш пурқимат буда, бунёди ҷомеаи адолатпарварро пешаи худ кардааст.

Маълум аст, ки асоси ҳар як Конститутсияро андеша ва иродаи миллӣ доир ба сохти давлатдорӣ ва моҳияти ҳокимият ташкил мекунад.

Хушбахтона дар Бахтномаи миллати мо хусусиятҳои хоси ҳуқуқи Тоҷикистон ҳамчун давлати соҳибхитиёр, демократӣ, ҳуқуқбунёд ва дунявӣ дарҷ гашта, усули таҷзияи ҳокимият пешбинӣ шуда, волияти қонуни асосӣ муқаррар шудааст.

Ҳадафҳои асосӣ ва ниҳонии давлати мо – ташаққули ҷомеаи шаҳрвандӣ, ҳифзи ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд, фароҳам овардани шароит барои гуногунандешӣ, озодии сухан ва фаъолияти озоди иқтисодӣ мебошад.

Раҷабзода Сирочиддин Иқром, муовини ректор оид ба корҳои илмӣи ДДОТ ба номи С. Айнӣ

Бояд гуфт, ки Тоҷикистони соҳибистиқлол дар асоси Конститутсия сиёсати сулҳҷӯёна ва демократиро пеш гирифта, робитаҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии худро бо кулли давлатҳои олам дар асоси меъёрҳои эътирофгардидаи байналмилалӣ ба роҳ мемонад.

Дар давоми 31 соли баъди қабули Конститутсияи кишвар бо сарвари Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, саъйу талоши сокинони меҳнатдӯсти тоҷик, кишвари соҳибистиқлоламон рӯ ба тараққӣ оварда, дар ҳамаи соҳаҳои ҳаёти мамлакат пешравиҳои назаррас ва дигаргуниҳои кулӣ ба даст омаданд.

Шакли идораи ҷумҳурӣ, моҳияти демократӣ, дунявӣ, ҳуқуқбунёдӣ ва бунёди ҷомеаи шаҳрвандӣ рӯз аз рӯз такмил ёфта, устувор мегарданд.

Конститутсияи мо ифодакунандаи марому

мақсади ҳамаи сокинони кишварамон буда, ҳамаи ҳуқуқи озодиҳоро барои мо фароҳам овардааст.

Тамоми маърақаҳои муҳимми сиёсии тули соли равон ба амал омада, ки дар сатҳи баланд ва муташаққилона анҷом ёфтанд, бозгӯи дар ҳаёт татбиқ гаштани нуктаҳои асосии Конститутсияи мост.

Имрӯз ҳар як сокини кишварамон тибқи Конститутсия дар корҳои ҷамъиятӣ ва ҳаёти сиёсии кишвар фаъолона ширкат мекунад.

Таҷлили имсолаи ҷашни Конститутсия барои ҳамаи мо хотирмон аст.

Ҳамаи мо бояд ба қадри истиқлолият, сулҳу ваҳдат бирасем ва баҳри ояндаи нек бо риояи нуктаҳои Конститутсияи кишвар қадамҳои устувор гузорем.

Тавре, ки Пешвои миллат-Президенти Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон гуфтаанд: "Конститутсияи мо ба мисли ҷароғи раҳнамоест, ки ҷомеаю ба ояндаи нек раҳнамун месозад. Он меҳварест, ки тамоми нерӯҳои созандаи кишварро дар рӯҳияи эҳтиром ба қонун муттаҳид менамояд".

Аз ин рӯ саҳм гирифтанд дар эҳтиром ва риояи қонун, пешравӣ ва шуқуфоии кишвар вазифаи пурифтихори ҳар як сокини диёр аст.

Ҷашни 31-умин солгарди Конститутсия муборак!

ҶАМОИШ

БАРГУЗОРИИ КОНФРОНСИ
ҶУМҲУРИЯВӢ ДАР ДОНИШГОҲ

Рӯзи 14.11.2025 дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ бо ташаббуси факултети таърих ва ҳуқуқ конференси ҷумҳуриявии илмӣ-назариявӣ таҳти унвони «Нақши Иҷлосияи XVI Шурои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таҳкими давлатдории миллӣ» бахшида ба 33-юмин солгарди Иҷлосияи XVI Шурои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон баргузор гардид.

Ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ Ибодуллозода Аҳлиддин Ибодулло бо сухани ифтитоҳӣ қайд карданд, ки ин Иҷлосияи тақдирсоз (даъвати дувоздаҳум), ки бо мақсади барқарор наму-

дани пояҳои давлатдорӣ моҳи ноябри соли 1992 дар шаҳри Хучанд, Қасри таърихии Арбоб даъват шуда буд, баъди баҳсу мунозираҳо роҳи ошӣ, ҳамдигарфаҳмӣ ва ояндаи некро кушод. Дар Иҷлосия роҳбарияти нави сиёсии мам-

лакат дар симои фарзанди фарзонаи миллат Эмомалӣ Раҳмон интиҳоб шуд. Зимни нахустбаромади худ Сарвари тозаинтиҳоби кишвар гуфта буданд: «Ман кори худро аз сулҳ оғоз хоҳам кард. Ман тарафдори давлати демократии

ҳуқуқбунёд мебошам. Мо бояд ҳама ёру бародар бошем, то ки вазъро ором намоем. Ҳарчӣ аз дастам меояд, дар ин роҳ талош хоҳам кард».

дум роҳ ёфта, меҳру муҳаббат, боварӣ ва самимияти бошандагони мамлакатро ба ин сарвари онвақта ҷавону дурбин бештар намуд.

Дар кори конфронс Мусоева Рафиқа Ғаниевна – ходими сиёсӣ ва давлатӣ, иштирокчии Иҷлосияи XVI Шурои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон иштирок намуда оид ба нақши таърихии Иҷлосияи XVI Шурои Олии Эмомалӣ Раҳмон баромад намуд.

Ҷамҷунин Ализода Баҳриддини Пирмуҳаммад - директори Пажуҳишгоҳи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илмҳои таърих, профессор перомуни «Иҷлосияи XVI Шурои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон заминагузори рушди давлатдорӣ миллӣ» ва Ҷамолддин Саидзода – адабиётшинос, ходими илмии Институти забон ва адабиёти ба номи Абуабдулло Рӯдакӣ оид ба «Нақши Иҷлосия дар таҳкими сулҳу ваҳдати миллӣ» суҳбатҳои пурмуҳтаво намуданд.

Чун ба ин суханони Сарвари давлат аз мавқеи имрӯз ва раванди воқеаву рӯйдодҳои зиндагӣ назар меафканем. бо ифтихор таъкид менамоем, ки суҳанронӣ ва фаъолияти амалии Президенти кишвар дар ин Иҷлосия ба қалби мар-

БАРГУЗОРИИ ҶАМОИШИ ИЛМӢ
БА ИФТИХОРИ РӮЗИ КОНСТИТУТСИЯ

Бахшида ба Рӯзи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ ҷамӯиши илмӣ дар мавзӯи «Нақши Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бунёди давлати демократию ҳуқуқбунёд» баргузор гардид.

Онро муовини ректор оид ба корҳои илмӣ, доктори илмҳои химия, профессор Раҷабзода С.И. кушода, кулли омӯзгорон, кормандон ва донишҷӯёни донишгоҳро ба ифтихори 31-умин солгарди ин санади сарнавиштсоз таҳният гуфт.

Сипас, сухани ифтитоҳӣ ва таманиёти Рек-

тори Донишгоҳ, доктори илмҳои таърих, профессор Ибодуллозода А.И., аз ҷониби муовини ректор оид ба таълим, н.и.т. Айнуллозода Н. қироат шуд. Қайд гардид, ки саъю талошҳои бевоситаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар таҳкими сулҳу суботи сиёсӣ ва қабули санади тақдирсоз-Конститутсияи нави Ҷумҳурии Тоҷикистон беназир аст. Дар кишвари мо, ки Конститутсия дар санаи таърихӣ 6 ноябри соли 1994 қабул гардид, гувоҳӣ аз соҳибхитиёри, демократӣ, ҳуқуқбунёд ва дунявӣ будани миллату давлати тоҷик мебошад. Дар

Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон омадааст, ки Тоҷикистон давлати иҷтимоӣ буда, барои ҳар як шаҳрванд бехтарин шароити зиндагӣ фароҳам меоварад.

Дар ҷамӯиши муовини раиси Кумитаи қонунгузорӣ ва ҳуқуқи инсон дар Маҷлиси намояндагон Имомзода Нилуфар Муҳаммадюсуф дар мавзӯи «Конститутсия-кафили рушди босуботи кишвар», вакили Маҷлиси намояндагон Солизода Наима Шодибой оид ба «Ҳуқуқи инсон дар партави Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва мудири шуъбаи кор бо ҷавонони ноҳияи И.Сомонӣ – Назарзода Манучеҳр, дар мавзӯи «Конститутсия – ҳуҷҷати сарнавиштсоз» суҳанронӣ карданд.

Бояд гуфт, ки Конститутсияи ҷамҷун сутуни асосии сохти сиёсӣ ва ҳуқуқи ҷомеа хизмат мекунад. Он санади ҳуқуқӣ буда, принципҳо, сохтор ва фаъолияти давлат, ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрвандонро муайян мекунад. Конститутсия на танҳо қонуни олии мебошад, балки рамзи иттиҳод ва муттаҳидии ҷомеа ба шумор меравад.

Ҷаласаи навбатии раёсати илм, ки (03.11.2025) таҳти роҳбарии муовини ректор оид ба корҳои илмӣ, доктори илмҳои химия, профессор Раҷабзода С.И. доир шуд, панҷ масъаларо мавриди баррасӣ қарор дод. Роҷеъ ба вазъи пешниҳод ва тасдиқи мавзӯҳои рисолаҳои хатми донишҷӯёни зинаи таҳсилоти бакалаврият ва магистратура барои хатмкунандагони соли таҳсили 2025-2026 сардори Раёсати илм ва инноватсия Абдуҷалилзода Фарзона ҳисобот дод. Таъкид шуд, ки аз 918 нафар хатмкунанда 450 нафар мавзӯҳои худро тасдиқ кардаанд ва барои тасдиқи мавзӯҳои боқимонда як ҳафта вақт муқаррар шуд.

БАРРАСИИ
МАСЪАЛАҲОИ МУБРАМИ ҚИСМИ ИЛМ

Баррасии вазъи фаъолияти парки технологӣ тариқи шунидани ҳисоботи масъули он сурат гирифт. Аз ҳисобот бармеояд, ки Парки технологӣ барои донишгоҳ мизу курсӣ, ҷевон ва таҷҳизоти дигарро таъмин намудааст. Ҳоло корҳои бунёди сеҳи моеъҳои шӯянда дар арафаи анҷомёбист. Илова бар ин, сеҳи дӯзандагӣ назди Парки технологӣ барои фаррошон либоси махсус истеҳсол менамояд.

Ҷамҷамон оид ба «Баррасии вазъи ҷимояи рисолаҳои номзадӣ ва докторӣ дар зарфи солҳои 2025-2026», таҳия ва баргузор на-

мудани чорабиниҳои илмӣ бахшида ба Рӯзи забон, доир ба назорати риоя ва татбиқи Қонуни ҶТ «Дар бораи забони давлатии умҳурии Тоҷикистон» ва «Амалисозии Стратегияи давлатии муқовимат ба коррупсия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030» мубодилаи

афкори судманд сурат гирифт.

Дар хотима муовини ректор оид ба корҳои илмӣ профессор Раҷабзода С.И. оид ба риояи интизомӣ меҳнат ва дигар масъалаҳои рӯзмарра суҳбат намуда масъулорно барои назорати интизомӣ меҳнат вазифадор намуд.

БОЗДИД

ТАШРИФИ РОҶБАРИЯТИ ДОНИШГОҶИ КАСБИИ ЛИНИИ ЧИН БА ОСОРХОНАИ ДОНИШГОҶ

Дар идомаи меҳмони ҳаёти роҳбарияти Донишгоҳи касбии Линийи Чин ба Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ, меҳмон аз Осорхонаи таърихи донишгоҳ боздид ба амал оварданд.

Дар қараёни ин дидор, ҳаёт бо таърихи 95-солаи донишгоҳ, марҳилаҳои рушд, сатҳи олимони ва омӯзгорони маъруф дар тақмили низомии маорифи миллӣ, ҳамчунин дастовардҳои илмиву таълимии муассисаи шинос гардиданд.

Ба меҳмонон экспозицияҳои гуногун, аз ҷумла

ашёҳои осорхонавӣ марбут ба давраҳои гуногуни таърихи халқи тоҷик, таърихи таъсиси донишгоҳ, фаъолияти факултетҳо, мактубҳои нодир, дастнависҳои таърихӣ, суратҳои бойгонӣ ва намунаҳои таҷҳизоти таълимии ибтидоӣ муаррифӣ карда шуданд.

Меҳмонон таъкид кар-

данд, ки нигоҳдорӣ ва муаррифӣи таърихи муассисаҳои таълимӣ яке аз унсурҳои муҳими хувиатсозии академӣ ба шумор меравад. Ба гуфтаи онҳо, таҷрибаи ДДОТ ба номи С. Айнӣ дар самти ташкили фазаи таърихи-маърифатӣ метавонад барои донишгоҳҳои Чин низ намунаи ибрат бошад.

КОНФРОНС

КОНФРОНСИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ ИЛМӢ-АМАЛӢ ДАР ДОНИШГОҶИ ОМУЗГОРӢ

Дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ бахшида ба 50-солагии таъсисёбии факултети технология ва дар доираи солҳои 2022–2026 — “Солҳои рушди саноат”, ки бо ташаббуси Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон эълон гардидаанд, конфронси байналмилалии илмӣ-амалӣ таҳти унвони “Масъалаҳои муосири саноати мошинсозӣ ва маводшиносӣ” баргузор шуд.

Дар қори конфронс намоёндогони муассисаҳои илмӣ-таҳқиқотӣ, меҳмонон, аҳли раёсат, устодон ва донишҷӯёни донишгоҳ иштирок намуданд. Меҳмонон нахуст аз дастовардҳои илмӣ ва осорхонаи донишгоҳ боздид ба амал оварда, сипас қори конфронс расман оғоз ёфт.

Сухани ифтитоҳӣ ва табриқоти ректори донишгоҳ Аҳлиддин Ибодуллозода ба иштирокчиён

аз қониби муовини ректор оид ба қорҳои тарбия Назарзода Нигора ироа гардид.

Дар қараёни конфронс як қатор маърузаҳои илмӣ муҳим пешниҳод шуданд. Аз ҷумла, доктори илмҳои техникӣ, профессор Сафаров Амиршо Ғоибович оид ба таъсири магний ба потенсиали коррозии алюминий маъруза намуд. Номзади илмҳои химиявӣ, дотсент Оқилов Шаҳром Шуқурбоевич маърузаҳои синтез ва микроструктураи хӯлаҳои алюминийро баррасӣ кард. Ҷамчунин, дотсенти кафедраи умумитехникӣ ва мошиншиносӣ Сангов Нуриддин Набиевич дар мавзӯи нақши технологияҳои иттилоотӣ дар рушди саноати мошинсозӣ маъруза ироа намуд.

Конфронс дар фазаи илмӣ созанда ва сатҳи баланди ташкилӣ баргузор гардида, барои таҳқиқи робита ва ҳамкории муассисаҳои илмӣ-таҳқиқотӣ ва таълимӣ замонавӣ мусоид фароҳам овард.

ХОНИШИ СИЁСӢ

“СИЁСАТИ ПЕШВОӢ ВА АРЗИШҶОИ МИЛЛӢ АЗ ТАҶРИБАИ ДАВЛАТДОРИИ ТОҶИКОН”

Рӯзи 21.11.2025 дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ дар мавзӯи “Сиёсати пешвоӣ ва арзишҳои миллӣ аз таҷрибаи давлатдории тоҷикон (дар мисоли фаъолияти Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон)” хониши сиёсӣ баргузор гардид.

Дар қорабинӣ мудирони кафедраи назария ва таърихи адабиёти факултети филологияи тоҷик, номзади илмҳои

филологӣ, дотсент Бақозода Сайрам суҳанронӣ намуда, зикр кард, ки сиёсати пешвоӣ ҳамчун таҷассуми хирадмандӣ ва заковат, ватанпарастӣ ва миллатсозии Пешвои миллат дар давраҳои таҳаввулотӣ муҳимми давлатдорӣ аҳамияти меҳварӣ дорад.

Инчунин таъкид намуд, ки дар давраи Истиқлоли давлатии Тоҷикистон Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон тавассути эҳёи арзишҳои миллию таърихӣ,

таҳқиқи рукнҳои давлатдорӣ, таҳаммулпазирӣ ва ваҳдати миллӣ пояҳои устувори рушди кишварро ба вуҷуд оварданд. Ӯ инчунин мисолҳои равшан аз фаъолияти роҳбарикунандаи Сардори давлат дар самтҳои сиёсӣ, иҷтимоӣ, фарҳангӣ ва маърифатӣ ироа намуд.

Албатта баргузорию чунин хонишҳо барои баланд бардоштани маърифати сиёсӣ ва таҳқиқи ҳисси ифтихори миллӣ муҳим мебошанд.

Рӯзи 18.11.2025 тибқи қадвали тасдиқнамудаи раёсати донишгоҳ, ҳисоботи солони фаъолияти илмӣ кафедраи умумидонишгоҳии педагогика баргузор гардид. Дар қаласа Муовини ректор оид ба илм ва инноватсия Раҷабзода С.И., сардори раёсати илм ва инноватсияи донишгоҳ Абдуҷалилзода Фарзона, сарқотиби Шурои диссертатсионӣ Вализода Ҷамшед ва омӯзгорони кафедра иштирок намуданд.

БАРРАСИИ ФАЪОЛИЯТИ ИЛМӢ-ТАҶҚИҚОТӢ ВА ИЛМӢ-МЕТОДИИ КАФЕДРАИ УМУМИДОНИШГОҶИИ ПЕДАГОГИКА

Ҳисоботро мудирони кафедра оид ба қорҳои илмӣ Мансурова Ҷамила манзури ҳозирин гардонид, қайд намуд, ки дар соли ҳисоботӣ 1 нафар омӯзгор рисолаи номзадӣ ҷимоя кардааст.

Инчунин таъкид шуд, ки дар соли ҳисоботӣ аз қониби омӯзгорони кафедра 3 монография, 1 китоби дарсӣ, 10 дастури таълимӣ, 28 мақола дар маҷаллаҳои КОА ҚТ, 3 мақола дар КОА-и хориҷӣ, инчунин 101 мақола дар конференсияҳои

байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ ба нашр расида, дар маҷмӯъ 131 маводи илмӣ чоп шудааст.

Ҷамзамон зикр гардид, ки кафедра дорони мавзӯҳои илмӣ-фармоишӣ буда, фаъолияти тадқиқотӣ дар сатҳи баланд идома дорад.

Дар анҷом, раёсати донишгоҳ фаъолияти илмӣ кормандони кафедраи баланд арзёбӣ намуда, ба дастовардҳои минбаъдаи онҳо изҳори умедворӣ кард.

Парчам аз замонҳои дури таърих барои ҳар як қавму миллат ва ҳокимият ҳамчун рамзи ҳувиат маҳсуб меёфт. Парчамро қавмҳо ва давлатҳо барои шинохти гурӯҳҳои низомӣ, ҳудудҳо ва инъикоси қудрати худ истифода мебарданд. Дар ин замина, дар тӯли таърих парчам маъниҳои гуногунро ифода менамуд, аз қабилӣ ҳамбастагиву ваҳдат байни як халқ ё давлат; қудрат ва ҳифзи сарзамин; гузашта аз ҳама ба воситаи он дар майдони ҷанг ва марсоим давлатҳову сулолаҳо шинохта мешуд. Аммо чаро ҳар як давлат парчами худро дорад? Зеро парчам нишонаи муҳимтарини давлатдорӣ мебошад ва ба воситаи он як давлат аз давлатҳои дигар фарқ карда мешавад, дар сатҳи ҷаҳонӣ миллат муаррифӣ мегардад, арзишҳои таърихиву фарҳангӣ ҳифз мешаванд ва он ифодакунандаи истиқлолият ва ҳувиати миллӣ мебошад. Яъне, парчам миллатро сарчамъ намуда, ба ҷаҳониён баён менамояд, ки ин миллат соҳибдавлат аст.

Барои дилхоҳ кишвар парчам яке аз рамзҳои муҳимтарин маҳсуб ёфта, он нишонаи давлатдорӣ ва соҳибистиқлолӣ мебошад. Дар ин замина бар

Ин парчам рамзи соҳибистиқлоливу давлатдорӣ, муайянкунандаи

асоси маълумоти ЮНЕСКО дар саросари ҷаҳон 7500 халқу миллат зиндагонӣ мекунад, аммо дар СММ ҳамагӣ 194 давлат аъзо мебошад. Яъне, ин ифодагари он аст, ки парафшон гардидани парчами ҳар як давлат дар наздикии СММ аз соҳибистиқлолиҳои он кишвар шаҳодат медиҳад.

Боиси ифтихор ва сарфарозӣ мебошад, ки миллати тоҷик дар дарозии таърих давлатҳои гуногунро асос гузоштааст ва онҳо зеро парчамҳои муайяне арзишҳои намудаанд. Дар ин радиё метавон аз парчамҳои Ҳахоманишиҳо, Сосониён, Сомониён ва амсоли онҳо ном гирифт.

Парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки рӯзҳои 24 ноябри соли 1992 қабул гардидааст, идомии мантиқии парчамдори тоҷикон аст, ки он аз ҳазорсолаҳо қабл – Коваи оҳангар сарчашма мегирад.

ҳувиати миллӣ дар арсаи байналмилалӣ, ваҳдати миллӣ, ифодакунандаи арзишҳои фарҳангии миллӣ, нишонаи ҳокимияти давлатӣ, омилҳои бедоркунандаи ифтихор ва худшиносии миллӣ мебошад. Маҳз бо ҳамин омилҳо он дар баробари Нишон ва Суруди миллӣ аз зумраи муқаддасоти миллӣ ба шумор меравад.

Парчами давлатӣ тоҷиконро ба ҷомеаи ҷаҳонӣ ҳамчун миллати соҳибистиқлол, соҳибдавлат, дорои ҳукумат ва ҳудуд муаррифӣ менамояд. Тоҷикистон дар сомонҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ ба монанди СММ, САҲА, ЮНЕСКО, СҶШ, ИДМ ва ғайраҳо маҳз бо парчами худ шинохта мешавад. Барафрохтани Парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар баробари дигар кишварҳои ифодагари он аст, ки ин давлат дорои ҳокимияти худ мебошад.

Парчами давлатии Ҷумҳурии

ПАРЧАМ – ДИРӮЗ, ИМРӮЗ ВА ФАРДОИ МОСТ

Тоҷикистон таҷассумгари қудрат ва мустақилияти сиёсӣ буда, ифодагари он аст, ки ин давлат қонун, низом, сиёсати дохилӣ ва хориҷии худро мустақилона пеш мебарад ва ба ҳеҷ як давлати дигар итоат намекунад. Он Тоҷикистонро кишвари воҳид ва ягона муаррифӣ намуда, рамзи ваҳдати мардуми он аст.

Эҳтиром бар Парчами давлатӣ эҳтиром ба Истиқлоли давлатӣ аст. Зеро барои ба даст овардани ин озодӣ ва соҳибпарчам шудани миллати тоҷик фарзандони бонангу номуси он ҷонфидоӣ кардаанд.

Парчами давлатӣ ба ҷомеаи ҷаҳонӣ Тоҷикистонро ҳамчун кишваре муаррифӣ менамояд, ки он соҳиби тақдири

Кензод Фаридун,
сармуҳаррири нашрияи
“Омузгори чавон”-и ДДОТ ба
номи С. Айни

Пас парчам натавон як рамзи давлатӣ, балки мактаби тарбияи ватандӯстӣ барои ҷавонон буда, ҳидоятгари онҳо ба дӯст доштани Ватан, ҳифзи арзишҳои миллӣ, ваҳдат ва масъулиятшиносӣ мебошад.

Имрӯз Парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун рамзи соҳибистиқлолӣ, давлатдорӣ ва ваҳдати миллии миллати тоҷик дар ҳама ғушаву канори сарзамини биҳиштосои мо ва миллате, ки ҳазорсолаҳо таърих дорад, бо ифтихору сарбаландӣ парафшон аст.

Рӯзи Парчами давлатӣ натавон ҷашни расмӣ, балки шиносномаи ҳастии миллӣ, нишонаи ягонагӣ ва пайвандгари наслҳо мебошад. Он ба яке аз нишонаҳои асосии худшиносӣ ва ҳудодоҳии миллӣ, мутаҳидкунандаи ҷомеа, неруи пешбарандаи давлатдорӣ ва ваҳдати сиёсӣ иҷтимоӣ табдил ёфтааст.

Бо ифтихор метавон гуфт, ки имрӯз Парчами давлатӣ дар ҳар ғушаи кишвари азизамон дар муассисаҳои таҳсилотӣ, идораҳои давлатӣ, майдонҳо, муассисаҳои фарҳангиву варзишӣ парафшон аст. Гузашта аз ин, дар миёни ҷавонони соҳибмаърифат ҳамчун рамзи ҳислатҳои ватандӯстӣ, худшиносӣ ва муҳаббати бепоён ба Ватан ҷойгоҳи махсус пайдо кардааст.

Таҷлили Рӯзи Парчами давлатӣ ба мо имкон медиҳад, ки дар бораи арзишҳои миллиамон, сабақҳои таърихӣ ва масъулияти шаҳрвандии худ андеша намоем. Зеро ин рӯз ҳар яки моро ба арҷ гузоштан ба ин рамзи муқаддас, дӯст доштани Ватан ва саҳмгузор будан дар рушду равнақ, ободиву гулафшон намудани он даъват менамояд.

Парчами давлатӣ – ин дирӯз, имрӯз ва фардои мост. Он рамзи сарбаландӣ, ваҳдат ва орзуҳои неки ҳар як тоҷику тоҷикистонӣ мебошад.

КОНСТИТУТСИЯИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН – БУЗУРГТАРИН ДАСТОВАРДИ ДАВРОНИ ИСТИҚЛОЛ

Тарбия яке аз рукнҳои асосии рушду такомулҳои кӯдакон ба ҳисоб меравад. Кӯдак мисоли дарахти навшинондае мебошад, ки ниёз ба ғизову об ва нигоҳубин дорад. Агар ба он сари вақт об монда шавад, ғизо дода шавад ва аз ҷониби соҳибаш хуб нигоҳубин ёбад, сари вақт ба камол мерасад, меваи ширин ба бор меорад. Кӯдак ҳам аз овони хурдсолиаш ниёз ба тарбияи ҳамида ва парвариши хуб дорад. Замоне кӯдак ба дунё меояд, майнаи сараш ба пуррагӣ фаъолият карда наметавонад, зеро майнаи кӯдак мисли як борхалтаи холӣ мебошад, ки онро таҷрибаи зиндагӣ пур мекунад.

Имрӯз дар саросари кишвари азиямон 31-умин солгарди қабули Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки санади сарнавиштасоии миллати тоҷик ба шумор меравад, чашн гирифта мешавад. Бояд қайд намуд, ки дар даврони соҳибистиқлолии Тоҷикистон қабули Конститутсия яке аз дастовардҳои бузурги миллати тоҷик ва муҳимтарин рӯйдоди таърихи муосири халқи тоҷик маҳсус меёбад. Баъди ба даст овардани Истиқлолияти давлатӣ 6-уми ноябри соли 1994 санади тақдирсози халқи тоҷик - Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон тариқи раъйпурсии умумихалқӣ қабул гардид. Вобаста

ба пешрафти тамоми самтҳои ҳаёти ҷомеа Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон 3 маротиба - 26 сентябри соли 1999, 22 июни соли 2003 ва 22 майи соли 2016 бо тариқи раъйпурсии умумихалқӣ тағйиру иловаҳо ба он ворид карда шуданд.

Зикр бояд кард, ки моҳи июни соли 1993 дар баробари ба ҳайси Раиси Шурои Олии Тоҷикистон интихоб гардидани муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ҳамчунин таъин гардидани раиси Комиссияи конститусионӣ, дар ин самт гурӯҳи корӣ созмон дода шуд. Моҳи апрели соли 1994 аз ҷониби гурӯҳи корӣ ду лоиҳаи Конститутсия барои муҳокима ба Комиссия, ки дар он соҳти давлатиро ҳамчун ҷумҳурии президентӣ ва соҳти парламентӣ, муаррифӣ мекард, пешниҳод намуданд. Комиссия конститусионӣ лоиҳаи шакли ҷумҳурии президентиро тасдиқ намуд ва ин санади олии ҳуқуқӣ дар давоми 31 соли баъди қабул тахти сарвари хирадмандонаи Пешвои муаззами миллат, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ҳамаи соҳаҳои муҳими давлатдорӣ ва ҳаёти ҷамъиятию сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ як қатор пешрафтҳои бузург ба даст овард. Аз он ҷумла, фароҳам омадани фазаи орошаву босубот, таъмини сартосари сулҳу ваҳдати миллӣ, барқарор намудани муносибатҳои судбахши байналмилалӣ ва сиёсати сулҳҷӯёнаи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рисолати таърихӣ ин санади бе-

бахои сарнавиштасоз ва олии ҳуқуқӣ маншаъ гирифт.

Дар баробари санади олии ҳуқуқӣ будани Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, уро метавон санади таърихӣ низ ном бурд. Аҳамияти таърихӣ Конститутсия дар он аст, ки ин ҳуҷҷати сиёсӣ ҳуқуқӣ арзишҳои олии халқи тоҷикро дар худ таҷассум намуда, суннатҳои таърихӣ давлатдорӣ ва ғояҳои инсондустонаи миллати фарҳангсолори моро инъикос кардааст ва таъмин намудани адолати иҷтимоӣ, волоияти қонуну тартиботи ҳуқуқиро яке аз мақсадҳои асосии фаъолияти тамоми шохаҳои ҳокимияти давлатӣ қарор додааст.

Конститутсия барои таъсис ва рушди низоми ҳуқуқии мамлакат, соҳтору мақомоти давлатӣ ва дар меҳвари фаъолияти онҳо қарор додани инсон ва ҳуқуқу озодиҳои ӯ, манфиатҳои давлат ва шаҳрвандон, инчунин, бунёди ҷомеаи адолатпарвар асос гузошта, кафолати таъмини озодӣ, адолати иҷтимоӣ ва баробарҳуқуқии ҷомеаи навини Тоҷикистон гардид. Маҳз дар Конститутсияи соли 1994 эъмори Тоҷикистон ҳамчун давлат дар асоси меъёрҳои соҳибистиқлолӣ, демократӣ, ҳуқуқбунёдӣ, дунявӣ ва ягонагӣ муайян гардида, заминаҳои ҳуқуқии бунёдӣ корҳои давлатдорӣ таҳми ёфт.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми имсолаи худ ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба таҷлил намудани чашни сиюмин солгарди қабули Конститутсия изҳори андеша наму-

Бобоҷон Ҳамидов,
сармутахассиси раёсати илм
ва инноватсия

да, таъкид намуданд: «Конститутсияи Тоҷикистони соҳибистиқлол, ки заминаи эъмори давлати мустақили миллӣ ва пешрафти тамоми ҷанбаҳои ҳаёти мардуми кишварро фароҳам овардааст, яке аз дастовардҳои муҳимтарини мо мебошад».

Ҳамин тариқ, дар давоми сиюм сол меъёрҳои амалкунандаи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон собит намуд, ки ин санади тақдирсози миллат, бунёдгузори давлати навини тоҷикон на танҳо ба мардуми Тоҷикистон, балки барои ҳамаи шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд аввалиндараҷа буда, барои рушду инкишофи ин сарзамин ва миллати куҳанбунёд боз садсолаҳо хизмат хоҳад кард.

Фазолат Раҷабова,
донишҷӯи курси 4-уми факултети
забони англисӣ ва забонҳои
Шарқи ДДОТ ба номи С. Айни,
омӯзгори забони англисӣ дар
Литсейи назди донишгоҳ

Дар зиндагии ҳар миллат рамзҳои ҳастанд, ки на танҳо таърих, балки рӯҳи ҳастӣ ва ҳислати мардумро дар худ нигоҳ медоранд. Барои мо тоҷикон чунин рамзи муқаддас Парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон аст, ки рӯзи 24-уми ноябр қабул гардида, ҳамчун оғози марҳалаи нави давлатдорӣ тоҷикон дар саҳифаҳои таърих сабт шуд. Вақте ба ин парчам менигарем, эҳсос мекунем, ки он танҳо як матои ранга нест, балки мисли ойнаи равшане таърихи халқи моро инъикос мекунад: дарду ранҷеро, ки пушти сар кардаем, оромиву суботеро, ки имрӯз дорем, ва орзуҳои миллати соҳибдавлатеро, ки ба сӯи фардои равшан қадам мезананд. Ҳар лаҳзаи бодпартоии ин парчам гуё ба мо хотиррасон мекунад, ки миллати тоҷик чӣ қадар роҳҳои пурпечутоб ва саҳтро паси сар карда, то ин рӯз ба даст овардани дав-

ПАРЧАМЕСТ, КИ МОРО БА ҶАҲОН МУАРРИФӢ МЕКУНАД!

латдорӣ, сулҳу ваҳдат ва истеҳкоми сиёсӣ қадар заҳматҳо кашидааст.

Се ранги парчам аз ҳаёлот офарида нашудаанд — онҳо аз зиндагии воқеии мо омадаанд. Ранги сурх дар худ ҳикояи часорат ва матонати фарзандони ин сарзаминро ҷой додааст, часорате ки имкон дод дар саҳттарин лаҳзаҳои Тоҷикистон бо қадамҳои устувор ба пеш равад. Ин ранги сурхи пурмаънӣ моро ба ёди он мардону занон меорад, ки дар роҳи ҷимояи миллат аз ҷони худ гузашта, бо ҷоннисорӣ ва иродаи қавӣ кишварро ба истиқлол ва сулҳ расониданд. Ранги сафед рамзи покӣ, озодӣ ва сулҳу оромист — арзише, ки имрӯз тамоми миллат ба қадраш мерасад, зеро бе ин сафедӣ ҳеҷ пешрафт ва ҳеҷ фардо вуҷуд надорад. Сафедӣ инчунин рамзи нону ризқи ҳалол, меҳнати софдилона ва орзуҳои поки мардум аст. Ранги сабз бошад, ранги зиндагӣ ва умед аст: ранги рустаниҳое, ки аз замин сабз мешаванд, ранги чашмони кӯдаконе, ки бо орзуҳои нав ба мактаб мераванд, ранги нерӯи ҷавоне, ки кишварро рӯ ба рушд мебаранд. Ин ранги сабз ҳамзамон паёми он аст, ки Тоҷикистон, бо табиати нодир ва захираҳои фаровонаш, ба пешрафти устувор ва рушду шуқуфой қадамҳои устувор мегузорад.

Маркази парчамро тоҷ ва ҳафт ситора зинат медиҳанд — рамзи соҳибдавлатӣ ва арзишҳои олий, ки миллати тоҷикро садсолаҳо муаррифӣ мекунад. Тоҷ нишондиҳандаи давлатдорӣ миллӣ, рамзи шарафу каромат, иқболу саодат ва худшиносии миллӣ. Ҳафт ситора бошад, зеботар аз ҳарвақт ба мо хотиррасон мекунад, ки миллат ҳамеша барои камолоти рӯҳӣ,

илмӣ, фарҳангӣ ва маънавии худ арҷ мегузорад. На ҳар миллат метавонад чунин рамзи муназзамии афзалиятҳоро дар як аломати худ ҷо диҳад — ин хусусияти хоси фарҳанги тоҷикӣ, ки дар ҳар чиз маънаҳои амиқ меҷӯяд.

Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон борҳо таъкид кардаанд: «Парчами давлатӣ рамзи ифтихор, худшиносӣ ва ваҳдати миллӣ мо мебошад.» Ин суҳанҳои самимиянд, зеро парчами мо воқеан имрӯз дар ҷаҳон ҳам рамзи давлат аст ва ҳам рамзи баҳамоии миллат. Он дар осмон парафшон аст, вале ба ватандӯстӣ он вақт табдил меёбад, ки дар дилҳои мардум ҷой мегирад.

Имрӯз Парчами давлатии Тоҷикистон аз марзи кишвар гузашта, дар саҳнаҳои байналмилалӣ садо дорад. Ҳар боре ки варзишгари тоҷик дар мусобақаҳои ҷаҳонӣ ғолиб меояд ва бо медали тилло истода, парчами кишварро бардошта, ашқи шодӣ мерезад, дар он лаҳза тамоми миллат бо ӯ якҷо меистад. Ҳамин лаҳзаҳо ба ҷаҳон нишон медиҳанд, ки давлати тоҷикон дар миёни миллатҳои пешрафта ҷойи худро пайдо кардааст. Вақте номаи ғолибияти варзишгари тоҷик дар шабақаҳои бузург пахш мешавад ва дар пасманзар парчами мо парафшон аст, ин на танҳо дастовард, балки муаррифии миллат аст. Донишҷӯёну хонандагони тоҷик, ки дар олимпиадаҳои байналмилалӣ ҷойҳои намоён мегиранд, аксар вақт дар шабақаҳои ҷаҳонӣ бо парчами кишвар инъикос меёбанд. Дар даст доштани парчам дар чунин саҳнаҳои маъноӣ онро дорад, ки дониш ва истеъдоди ҷавонони тоҷик қудрати муаррифии миллатро дорад.

Аммо парчам танҳо дар саҳнаҳои бузург нест; он дар зиндагии одӣ ҳам ҳузурӣ қавӣ дорад. Дар мактабҳои мо кӯдакони хурдсол ҳар субҳ назди парчам истода, суруд мехонанд ва оҳиста-оҳиста эҳсос мекунанд, ки ин рамзи баҳше аз ҳастии онҳост. Дар деҳот деҳқон субҳ ба кор мебарояд ва аз дур сутуни парчамро дар назди муассисаи мебинад — ҳамин ки ба он назар меандозад, қалбаш пур аз нерӯ мешавад. Дар шаҳрҳои омӯзгорон ба шогирдон мефаҳмонанд, ки парчам танҳо ашқи расмӣ нест — ин рамзи эҳтиром ба ҳештан ва ватани худ аст. Ҷавонон дар чорабиниҳо, дар чашнҳои давлатӣ, дар намоишҳои фарҳангӣ парчамро бо сари баланд мебардоранд, зеро онҳо медонанд, ки ояндаи ин рамзи муқаддас аз худӣ онҳо вобаста аст. Парчам ба онҳо хотиррасон мекунад, ки ҳар қадами нек, ҳар дониш, ҳар кори созанда ба маъноӣ ҷимояи шарафи миллӣ аст.

24-уми ноябр танҳо рӯзи чашн нест; ин рӯзи ҳиссафшонӣ, андеша ва ҷавобгарист. Дар ин рӯз ҳар як тоҷик бояд аз худ бипурсад: оё ман ба қадрӣ ин рамзи миллӣ мерасам? Оё рафтору гуфтору одоби ахлоқ, дониш ва меҳнати ман шоистаи он парчаме ҳаст, ки миллати моро муаррифӣ мекунад? Зеро парчамро бод меафрозад, аммо онро дили мо муҳофизат мекунад. Агар дили миллат як бошад, парчам ҳамеша парафшон мемонад. Агар масъулияти шаҳрвандӣ, меҳанпарастӣ ва эҳтироми ба ҳамдигар қавӣ бошад, парчам ҳамчун рамзи давлатдорӣ устувор пойбарҷо хоҳад буд. Ва дар ин рӯз мо эҳсос мекунем, ки ин рамзи муқаддас на барои як насл, балки барои садсолаҳо офарида шудааст.

НАҚШИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ ДАР ТАШАККУЛИ МУҲИТИ НАВИ АДАБӢ

Ш. Солеҳов,
доктори илмҳои филологӣ,
профессори кафедраи назария
ва таърихи адабиёти ДДОТ ба
номи С. Айни

Дар таърихи адабиёти тоҷик, марҳилаҳои нуногуни инкишофи адабиётро муҳаққиқон зикр мекунам, ки дар он давраҳои муҳим шаклгирии муҳити адабӣ, рушди адабиёт ва анвои он, зуҳури шахсиятҳои адабии бузургу таъсиргузоре, мисли Рӯдакӣ, Фирдавсӣ, Ибни Сино, Ҷомӣ ва дигаронро ба сиёсати фарҳангии замон, хосса ба ҳусну тавачҷуҳи ҳокимону подшоҳон ва амирону вазирони хирадманду адабпарвар алоқаманд будааст. Чунин иртибот дар тӯли таърихи беш аз ҳазорсолаи адабиёти мо чанд маротиба иттифоқ афтадааст, аммо муҳити адабию эҷодии имрӯзаи миллати мо ба ному пайкори миллатсозии Асосгузори Сулҳу Ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон алоқаманд аст.

Иродат, алоқа, эҳтиром ва эҳсоси баланди фарҳангпарварии шахсии Сарвари давлат имкон дод, ки ӯ аз ибтидои фаъолияти сиёсӣ адабиётро ҳамчун як рукаи муҳими сохтани давлати миллӣ ва эҳёи ҳудодоҳию худшиносии халқи тоҷик интихоб намояд ва барои рушди инкишофи он дар замони Истиқлол ҳамаи шароитҳои моддию маънавий ва мафкуравию фароҳам созад.

Баъди ба истиқлол расидани кишвар, бо ибтикори Пешвои миллат ба поягузори адабиёти муосири тоҷик, устод Садриддин Айни муносиб донишони унвони баланди Қаҳрамони Тоҷикистон далели дигари мавқеи муҳим доштани адабиёт дар сиёсати фарҳангии Сарвари давлат аст. Таҷлил намудани бузургдошти бузургони адабиёт, аз қабилӣ Рӯдакӣ, Мавлоно, Мир Саид Алии Ҳамадонӣ, Камоли Хучандӣ, Носири Хусрав ва диағрон бо иштирок ва суҳанрони пурмухтавою олимонаи Пешвои миллат комилан, фазои илмӣю адабӣ ва фарҳангиро дар ҷумҳурии тағйир дод. Баъди суҳанрониҳои дастурии Сарвари давлат дар маросимҳои бузургдошти онҳо олимону муҳаққиқони тоҷик ба таҳқиқи омӯзиши амиқтару фарогиртари аҳволу осрои бузургони номбурда пардохтан ва дар ин зиминоҳи пажӯҳишҳои бунёдӣ ба миён омаданд, ки комилан, тафаккури таҳқиқии олимони тоҷикро тағйир дод, онро ба зинаҳои боло бурд ва ба сатҳи салӣқайи умумии ҷомеашиносии муосир расонид.

Айни замон, дар заминаи дастурҳои олимона ва фарҳангпарваронаи Пешвои миллат дар муассисаҳои илмӣ, донишгоҳҳо ва кафедраҳои тахассусӣ даҳҳо мавзӯҳои пажӯҳишӣ ва барномаҳои илмӣ пиёда карда мешавад ва пайвасти натоқи таҳқиқии олимони кишвар дар шакли монографияҳои илмӣ,

диссертатсияҳои номзади докторӣ, мақолаю гузоришҳои илмӣ ба нашр мерасонд, ки ин далели ҷанбаи амалию назарии муҳим доштани онҳост.

Илова бар ин, ба хотири ҳавасмангардонии аҳли илму адаби кишвар бо дастури Сарвари давлат даҳҳо ҷоизаю мукофотҳо таъсис дода шуданд, ки ҳамасола ба воситаи онҳо дастовардҳои эҷодию пажӯҳишии адибону олимони тоҷик қадршаносӣ мешаванд. Давра ба давра ҳаҷми маблағи ин ҷоизаҳо пайвасти зиёд карда мешавад, ки ин нишони арҷу эҳтироми хосаи роҳбарияти кишвар ба меҳнату заҳмати адабию эҷодии адибону олимони мебошад. Аксари зиёиёни бузургсолу унвондори тоҷик аз як қатор имтиёзҳои муҳими давлатӣ бархурдоранд, ки ин боиси ифтихор ва шуқргузориҳои аҳли адаб аз сиёсати инсонгароёнаи давлату Ҳукумати ҷумҳурии мебошад.

Чанд сол пеш, бо дастури Сарвари давлат ва ба хотири ошноии бештари наслҳои имрӯзу ояндаи миллат бо осори адибони классикию муосири тоҷик, лоиҳаи “Ахтарони адаб”, аз тарафи нашриёти “Адиб” пиёда карда шуд, ки дар доираи он намунаҳои беҳтарини адабиёти гузаштаю имрӯза дар 50 ҷилд дар сатҳи баланди полиграфӣ ба нашр расонида шуд, ки он ҳоло дар дастрасии мардум қарор дорад. Имрӯз аҳли илму адаби кишвар бо ифтихору хушнудӣ аз иқдоми навбатии фарҳангпарваронаи Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ки он нашру ба ҳар як хонавода тақдим намудани шоҳасари бузурги адабиёти тоҷик “Шоҳнома”-и безаволи Фирдавсӣ мебошад, истиқбол намуда, ба тарғиби ғояҳои баланди башардӯстона ва хирадгароёнаи ин китоби бузург пардохтанд.

Нашру тақдими “Шоҳнома”-и Фирдавсӣ ба ҳар як хонадони кишвар, ба он хотир аз тарафи Сарвари давлат иқдом шуд, ки ин шоҳкори адабӣ саршор аз ормонҳои миллии халқ, ғояҳои баланди инсонпарварӣ, саршори мазмунҳои ахлоқию тарбиятӣ ва ғайра мебошад. Китоби мазкур дар тӯли беш аз ҳазор соли гузашта ин рисолаташро иҷро кард ва дар оянда иҷро хоҳад кард.

Бо ибтикори бевоситаи Пешвои миллат таи чанд соли охир, ҳамасола дар ҷумҳурии озмуни “Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст” баргузор мегардад, ки он воқеан, фазои адабию фарҳангиро дар кишвар дигар намуд. Завқу шавқи ҳамаи қишрҳои ҷомеаро ба мутолиа ва дарку маърифати ғояҳои баланди адабиёти гузаштаю муосир ва шоҳкориҳои адабиёти ҷаҳон бедор намуд. Имрӯз аксари китобхонаҳои кишвар пур аз хонанда, аз қудакони синфҳои поёнӣ сар карда, то одамони бузургсолу бознишаста буда, онҳо бо як шавқу шӯри хосса ва бо ифтихору истиқболи махсус аз ин иқдоми Сарвари давлат машғули омӯзиш ва мутолиаи китобанд.

Айни замон, ба шарофати сиёсати фарҳангии Сарвари давлат ва ғамхориҳои пайвасти ӯ ба адибону эҷодкорон ҳамасола садҳо ҷилд китобҳои адибону олимони аз тариқи нашриётҳои давлатӣ ба нашр мерасид ва дастраси хонандагон мегарданд, ки ин натиҷаи фазои солиму мусоиди эҷодӣ дар кишвар аст. Дастури зерини Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон раҳнамаи аҳли адабӣ ҷумҳуриест: “Ман бисёр меҳостам, ки Шумо низ дар баробари ҳифзи мероси адабии гузашта ва ифтихор аз он ба ин ҳазина асарҳои шоистаи гаронбаҳо зам намоед. Дар ин сурат миллат ва наслҳои оянда аз Шумо шод ва рисолати таърихиятон иҷро хоҳад шуд”. Ин ҳидояти адабпарваронаю инсонгароёнаи Пешвои муаззами миллат, адибону эҷодкорони кишварро, барои таълифи асарҳои шоистаи замон ва адабиёти пурғановати тоҷик руҳбаланд месозад.

ҶАМБАСТАГИИ ПРЕЗИДЕНТ БО ВАТАН ВА АРЗИШҶОИ МИЛЛӢ

Сад шукр, ки баъд аз ҳазор соли давлатдории Сомониён тоҷикон аз нав ба таври воқеӣ соҳиби давлати соҳибистиқлол гардиданд. Шукри беҳад, ки дар ин сӯзу даргириҳои даҳасра халқи тоҷик, забони тоҷикӣ, дар шаҳру деҳот ва кӯҳсори тоҷик побарҷо монд. Агарчи аз Сарзамини таърихӣ, аз он Хуросони бузург ҳамин Тоҷикистони кунунро чун нишони миллати абадзанда ба мерос гирифтааст ва хушбахт аст, ки вай имрӯз соҳибдавлат аст ва кишвари ӯ соҳиби қаламрав, Конститутсия, забони давлатӣ, суруди миллӣ ва нишону парчами миллӣ мебошад. Халқи шарифи тоҷик бошад, дар симои Эмомалӣ Раҳмон – Пешвои миллат ва Пешвои тоҷикони ҷаҳонро дарёфт, ки аз аввали ба сари қудрат омадан тақдири худро бо сарнавишти Ватан ва бо қисмати миллат тавҷам сохт. Ин маъниро шоири ватансара Муҳаммад Ғоиб хеле хуб дар шеърӣ “Сарнавишт” ба риштаи назм кашидааст:

**Дорад акнун кишвари ман
Пешвои ҳешро,
Ҷам нишону ҷам суруду ҷам
ливони ҳешро.**

Нақши Эмомалӣ Раҳмон дар бунёди давлати соҳибистиқлоли миллии тоҷик бағоят бузург аст. Аввалин омиле, ки барои давлатсозӣ ба ӯ даст дод, муттаҳид намудани халқи пароканда, баргаридонидани гурезаҳои иҷборӣ буд. Ин иқдоми таърихӣ ба болоравии обрӯю нуфузи Президент мусоидат намуда, халқ дар симои ӯ шахсияту сулҳу амнпарварро дид ва бо қадамҳои устувор баҳри бунёди давлати мустақил, ягона ва ҳуқуқбунёд дар атрофаш муттаҳид гашта, марзи поки кишварро аз унсурҳои нопок тоза кард, иқтисодиёти валангорро барқарор сохт. Дар чоряк аср ин қадар мактабҳои замонавӣ, донишқадаву донишгоҳҳо бунёд гардид, ки теъдоди онҳо даҳҳо маротиба аз ғамхориҳои давлати муқтадирӣ шуравӣ зиёд аст. Рушду нумуи шаҳрсозиро намеғӯед, биноҳои сар ба флок кашида бо санъати меъмории муосир ва бо назардошти суннатҳои ниёгон сохта шуда, пойтахт ва марказҳои маъмурии вилояту ноҳияҳоро ба таври шинохтанашаванда тағйир додааст. Тоҷикистон ба олами гулу сунбул, сабзаву кабудизор табдил ёфтааст. Ба қавли Ҷаноби Олӣ, Тоҷикистон, ҷаннати рӯйи замин аст:

**Ватан, ҳастӣ ту гулбоғу
биҳиштам,
Шаҳодатномаи ман,
сарнавиштам.**

Искандар Сулаймонов,
н.и.ф., дотсент, мудири
кафедраи забон ва
адабиёти тоҷики факултети
педагогика

Ба шарофати сиёсати хирадмандонаи Президенти мамлакат дар кишварамон сулҳу амният пойдор гардид, обрӯю нуфузи мамлакат дар сатҳи байналмилалӣ боло рафт. Иқдому ташаббусҳои Пешвои тоҷикон – Эмомалӣ Раҳмон ҷиҳати ҳифзи пиряхҳо, оби тозаю ошомиданӣ, тақсмоти одилонаи оби дарё дар минтақаи Осиёи Миёна, рушди сайёҳӣ, арҷ гузоштан ба суннатҳои миллию этникӣ, истифодаи энергияи сабз ва амсоли инҳо ҷаҳониён пазируфтаанд.

Давлати мо соҳиби артиши муқтадир аст ва афсарону аскарони Ватан дар ҳар лаҳза омодаанд, ки марзу буми муқаддаси онро аз ниятҳои нопоки ҳасудон ва истилогарон ҳифз созанд.

Кишвари мо камзамин аст, вале кучак нест, зеро муҳаббати бузурги халқ ин сарзамини кӯҳсорро ба мамлақати паҳновару беҳуд ба диёри обҳои поку шафоф, ки мардумонаш меҳнатқарину меҳмоннавозанд, мубаддал сохтааст. Амалӣ гардидани ормонҳои мардум тавассути ҷонбозию саъю талоши Асосгузори сулҳу ваҳдат, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба даст омадааст:

**Ту хурд не, бузург ту, ҳамин
бувад баҳои ман,
Қаламрави муҳаббатӣ, ту
сарҳади вафои ман.**

Тоҷикистон барои мо ва наслҳои ояндаи мо мерос аз мулки аҷдодист, ки дар он оини давлатдорӣ ниёгон, нашъунамои илму фарҳанги кишвар, музаффариятҳои таърихиву муосири он, манзараҳои ҷолибу ҷаззоб, дилкашу дилнишин ва сарватҳои беназиру беҳамто таҷассум ёфтааст. Дуруст фармудааст шоир:

**Аз ниёгон баҳри мо девону
дафтар мондааст,**

**Ҷам дирафши ковиён, ҷам
тахту минбар мондааст.**

**Дар дили кӯҳ лаълу зери
бахр гавҳар мондааст,
Беҳтарин мерос аз аҷдод
кишвар мондааст.**

"Мо бояд барои ҷавонон чунин шароите муҳайё созем ва онҳоро тарзе тарбия кунем, ки фарзандони мо дар зиндагӣ роҳи дурустро интихоб намо-янд, илму донишҳои муосирро аз худ кунанд, касбу ҳунарҳои замонавиро омӯзанд ва оянда мақоми арзандаи худро дар ҷомеа соҳиб шаванд".

Эмомалӣ Раҳмон

Ҷавонон насли созандаи ҷомеа буда, аз тарбия ва ташаккули маҳорату малакаи онҳо ояндаи кишвар вобаста аст. Ҷумҳурии Тоҷикистон ва роҳбарияти он аллакай аз рузҳои аввали Истиқлолият ба ин масъала диққати ҷиддӣ меоданд. Қайд намудан зарур аст, ки сиёсати давлатӣ дар самти дастгирии ҷавонон аз солҳои 90-ум оғоз мегирад.

Минбаъд ин сиёсат тибқи меъёрҳои мушаххаси Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 6 – уми ноябри соли 1994 ба роҳ монда мешавад. Бояд қайд кард, ки мувофиқи қисми 3-юми моддаи 1-уми Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (бо тағйироту иловаҳо аз с.1999, 2003 ва 22-уми майи соли 2016) "Тоҷикистон давлати иҷтимоӣ буда, барои ҳар як инсон шароити зиндагии арзанда ва инкишофи озодонаро фароҳам меорад". Яъне, аз муқаррароти ин меъёри ҳатмии конститусионӣ бармеояд, ки самти асосии фаъолияти давлатӣ дар таъмин намудани шароити зиндагии арзанда ба аҳолии мамлакат ва дастгирии иҷтимоии онҳо равона карда шудааст. Бевосита, ин нуктаро Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон пайваста дар баромадҳои қайд намуда, таъкид мекунанд, ки "Таъмин намудани шароити барои зиндагии арзандаи сокинони кишвар ҳадафи олии давлат ва Ҳукумати мамлакат мебошад ва мо тамоми захираву имкониятҳои барои расидан ба ин ҳадаф сафарбар сохта истодаем".

Қабул гаштани Конститутсияи давлатӣ бузурги тамоми мардуми Тоҷикистон буда, заминаи ҳуқуқӣ бунёди давлати тозабунёд ва соҳибистиқлоли тоҷикон, ҳимояи ҳадафҳои ва манфиатҳои миллӣ, ошори таърихӣ ва фарҳангии миллӣ мебошад. Дар ҳақиқат Конститутсияи заминаи ҳуқуқиро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вуҷуд овард, дар натиҷа дар ҷумҳурий қонунҳои конститусионӣ, кодексҳо ва қонунҳои зиёде қабул карда шуда, аз ҷониби Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон то имрӯз зиёда аз 950 санадҳои ҳуқуқӣ байналмилалӣ тасдиқ гардидааст.

Истиқлолияти давлатӣ барои рушду такомил ва дастгирии ҳаракати ҷавонон дар Тоҷикистон заминаи иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва сиёсиро фароҳам овард. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи сиёсати давлатии ҷавонон" аз 13 – уми март соли 1992 бори аввал қабул карда шуда буд, ки он саҳифаи дурахшонро дар инкишофи ҳаракати ҷавонон боз намуд. Қонун ибтидои ташаккули сиёсати давлатии ҷавонон дар ҷумҳурий буда, дар оғози амал бо сабаби нооромӣ дар ҷумҳурий хеле заиф татбиқ мегашт. Мутобиқи қонун бояд мақоми ваколатдор таъсис меёфт, ки таъмини идораи ҳамаҷонибаи сиёсати давлатиро дар байни ҷавонон дошта бошад. Бинобар ин Кумитаи кор бо ҷавонони назди Шӯрои Вазирони Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода шуд, ки он ҳамагӣ як сол амал карда барҳам дода шуд. Иҷрои вазифаҳои Кумита ба уҳдаи Раё-

КОНСТИТУСИЯ ВА ДАСТГИРИҲОИ ДАВЛАТИИ ЧАВОНОН ДАР ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

сати кор бо ҷавонони Вазорати меҳнат ва шуғли аҳолии гузошта шуд. Вазорат дар ин соҳа салоҳияти маҳдуд дошт, бинобар ин татбиқи қонун то соли 1997 хеле қаноаткунанда набуд.

Мутобиқи Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 23.05.1997-сол тахти №725 «Дар бораи баъзе тадбирҳои беҳтар намудани кор бо ҷавонон» ва қарори дахлдори Ҳукумати ҚТ аз 27.05.1997-сол Кумитаи кор бо ҷавонони назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода шуд.

Ҳар як кишвари олам барои рушду нумӯъ ва таҳкими давлатдорӣ, баланд бардоштани нуфуз ва эътибораш, пеш аз ҳама ба ақлу хирад, бунёдкориву созандагии ҷавонон таъҷиб намуда, ояндаи дурахшони хешро ба онҳо мепайвандад.

Ҷавонон имрӯз самараи истиқлолияти давлатӣ ва нерӯи тозаи пешбарандаи сиёсати пешгирифти Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти ҚТ, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон мебошанд. Зеро дар ҳар воҳириҷошон Президенти мамлакат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон таъкид менамоянд, ки ҷавонон давомдиҳандаи қору фаъолияти насли калонсол ва ояндаи миллату давлат мебошанд.

Тавре аз суханронии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон бармеояд: «Ҳадафи сиёсати давлатии мо дар баҳши ҷавонон тарбияи кадрҳо, мутахассисони донишманду соҳибмаърифат, насли дорои ҷаҳонбинии васеъ ва хислатҳои ватандӯсту ватанпарастӣ мебошад». Ин сиёсати Пешвои миллату Ҳукуматро халқи Тоҷикистон ҷонибдорӣ намуда, бо иродаи бевосита дар раё-пурсии умумихалқӣ мутобиқи тағйироти санаи 22 майи соли 2016 ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон сини ба вазифа таъин ва интихоби узви Маҷлиси Миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, номзад ба мансаби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, судяҳои Суди конститусионӣ аз 35 ба 30 муқаррар карда шуд. Ин ҳама боварӣ ба нақши тақдирсоз, пешбар ва дорои сатҳи баланди илму дониши мо-ҷавонон аз ҷониби Президенти ҚТ, Ҳукумати ҚТ ва халқи азизи кишварро нишон медиҳад, ки вазифаҳои муҳим ва масъули давлатиро ба мо-ҷавонон вогузор менамоянд.

Бесабаб нест, ки соли 2017 дар хошияи Паёми Пешвои миллат ба Маҷлиси Олии ҚТ аз санаи 22.12.2016-сол бо Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 13.01.2017 тахти №812 соли 2017-ум «Соли Ҷавонон» эълон карда шуд ва ин гувоҳи он аст, ки Ҳукумати ҚТ ба иқтисодори воқеии ҷавонон таъҷиб намудааст, чунки ҷавонони Тоҷикистон вориси таърих ва фарҳанги тоҷикон мебошанд.

Қобили зикр аст, ки аксарияти аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистонро (70%) ҷавонон ташкил медиҳанд ва онҳо ҳамчун нерӯи созанда ва иқтисодии воқеии пешрафти ҷомеа, давомдиҳандаи қору фаъолияти насли калонсол пазируфта мешаванд. Дар судҳои иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон айни замон аз шумораи умумии хизматчиёни давлатӣ, 38% кормандонро бо назардошти ҳаёти роҳбарикунанда ҷавонон ташкил медиҳанд.

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон, барномаҳои давлатии ҷавонон, аз қабилӣ "Барномаи рушди саломатии ҷавонон", "Барномаи тарбияи ватандӯстии ҷавонон", "Барномаи миллии рушди иҷтимо-

ии ҷавонон" (Бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 04.10.2011 сол, тахти №480), "Стратегияи сиёсати давлатии ҷавонон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон то соли 2020" қабул ва амалӣ шуда истодаанд, ки ин идомаи мантиқии раванди созандагӣ дар самти сиёсати давлатии ҷавонон ба ҳисоб меравад.

Ба ҳайси заминаҳои ҳуқуқии ин гуна дастгириҳо ва ташаббусҳо аз ҷониби парламенти мамлакат доираи муайяни қонунҳо ва дигар санадҳои меъёри-ву ҳуқуқӣ, аз ҷумла Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи маориф", Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаҳои олии таълимӣ", Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи баробарҳуқуқии мардон ва занон ва имкониятҳои баробари амалигардонии онҳо" ва қонуни махсус Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи ҷавонон ва сиёсати давлатии ҷавонон" аз 15.07.2004 сол, тахти №52 қабул ва ба тасвиб расонида шудааст, ки он аз 6 боб ва 32 модда иборат мебошад.

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи ҷавонон ва сиёсати давлатии ҷавонон" асосҳои ташкилӣ, ҳуқуқӣ, иҷтимоию иқтисодии тарбия, ташаккул ва рушди ҷавононро муқаррар намуда, принципҳо ва тадбирҳои татбиқи сиёсати давлатро дар соҳаи истифодаи пурсамари нерӯи зеҳнӣ ва маънавии ҷавонон, ки ба манфиати ҷамъият равона мешавад, муайян мекунанд.

Мувофиқи муқаррароти қонуни мазкур мақсади сиёсати давлатии ҷавонон аз му-соидат ба инкишофи маънавий, фарҳангӣ, иҷтимоию ҷисмонии онҳо, ҳифзи ҳуқуқи манфиатҳои онҳо, муҳайё сохтани шароити барои мустақилона ва бо ҳисси масъулият ширкат кардани ҷавонон дар ҳаёти ҷамъиятӣ ва дастгирии моддӣ, молиявӣ ва иҷтимоии ҷавонон, инчунин, ташаббусҳои аҳамияти иҷтимоидоштаи онҳо иборат мебошад.

Ҳамасола дар бучети ҷумҳуриявӣ ва бучетҳои маҳаллӣ барои татбиқи барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва маҳаллии ҷавонон, амалӣ намудани робитаҳои байналмиллалӣ ҷавонон мутобиқи шартномаҳои байналмиллалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон, ташаккули фондҳои ҷумҳуриявӣ ва маҳаллии мусоидат ба татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон, хароҷоти сохтмони ва таъмири объектҳои, ки ба мақомоти ваколатдори давлатии кор бо ҷавонон мансуб мебошад, маблағҳои муайяни пулӣ ҷудо карда мешавад. Дар ин самт қонунгузори пешбинӣ менамояд, ки барои тадбирҳои оид ба татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон имкон дорад аз манбаҳои ғайрибучетӣ ва дигар маблағҳои, ки мутобиқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷалб шудаанд, маблағ ҷудо карда шавад.

Ҳамчунин, муваффақияти ҷавонон сол ба сол дар ин даврон чашмрас аст. Бо шарофати Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва сиёсати созандаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дастовардҳои сокинони кишварамон, аз ҷумла ҷавонон сол ба сол афзун мегардад.

Имрӯз баҳри дастгирии олимони ҷавон таъсис ёфтани ҷои ба номи Исмоили Сомонӣ, стипендияи президентӣ, квотаи президентӣ, стипендияи Раиси вилоят, шаҳр ва ноҳияҳои барои дастгирии

**Азимов М. М.,
сардори маркази тақмили
ихтисос ва бозомӯзии кадрҳо**

ҷавондухтарону ҷавонписарон - ин ҳама дастовардҳои истиқлолият мебошанд. Дастоварди бузурги дигари ҷавонон ин аст, ки соли 2015 бо Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон Шӯрои миллии кор бо ҷавонон дар назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис гардид, ки мақсади он ҳамоҳангсозии фаъолияти мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, муассисаю ташкилот ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ барои татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Ҳамаи пай дар пайи наврастони ҷавонони мо дар озмуноҳои мухталиф, даст-болро гаштани ҷавонон дар мусобақаҳои байналмилалӣ дар ҳориҷи кишвар ва дар маҷмӯъ музаффариятҳои наврастони ҷавонон падидаҳои, ки меваҳои Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳсуб мегардад. Масъалаи ҷавонон ҳамеша дар мадди назари роҳбарияти давлату Ҳукумати ҷумҳурий қарор дорад. Ҷавонон имрӯз бояд таълиғи мероси арзандаи ниёгон бошанд.

Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми наврастони дар соли ҷорӣ ба Маҷлиси Оли таъкид намуданд, ки "Ҷавонон мояи ифтихор ва сарбаландии Тоҷикистони азиз мебошанд. Мо ба ҷавонон эътимоди комил дорем, дастгирии самимонаи онҳоро аз сиёсати пешгирифти давлату Ҳукумат қадрдонӣ мекунем ва нақши арзишмандашонро дар ҳамаи ҷанбаҳои ҳаёти кишвар эҳсос менамоем. Ман ба ҷавонони кишвар барои дастгириашон аз сиёсати давлату Ҳукумат ва хизмати содиқонашон миннатдории самимӣ баён мекунам. Имрӯз қисми асосии хизматчиёни ҳарбӣ ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқи ҷавонон ташкил медиҳанд...."

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ҷавонон тавассути оммавигардонии варзиш, таълиғи тарзи ҳаёти солим ва омодасозии варзишгарони касбӣ аз ҳамаи имкониятҳои истифода мекунанд.

Хулоса, аз ҷониби Сарвари давлат ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои амалигардонии ҳама гуна марому мақсад ва ҳадафу орзуҳои созандаи насли ҷавон дастгирӣ карда, ба мо ҷавонон тамоми имконияти мавҷударо фароҳам оварда истодааст. Дар наврасти худ мо-ҷавонони замони истиқлол, пайравони Пешвои миллат сиёсати сулҳҷӯёнаву дарҳои кушод ва созандаи ўро ҷонибдорӣ карда мебошад, ки ба ин ғамхориву имкониятҳои шукргузори намуда, ҷавобан ба хизмати софдилонаи худ, пешниҳоду ташаббусҳои созанда, бо дилу нияти пок ба халқ ва Ватани азизи хеш хизмат намуда, парчамбардори миллату давлат ва ҳимоятгари марзу буми аҷдодии хеш бошем.

Рухматулло Рауфов,
декан факультета биологии
ТГПУ им. С. Айни

Сегодня мы находимся в преддверии празднования одного из великих национальных праздников - дня Президента Республики Таджикистан. История свидетельствует, что в процессе цивилизационного развития человечества каждый, кто делает первые шаги в каком-либо направлении и первым предпринимает действия, называется основателем или основателем. Для нового независимого Таджикистана именно наш многоуважаемый Эмомали Рахмон является первым политиком, который обеспечил полную политическую независимость, укрепил национальное единство и вывел послевоенную экономику на правильный путь развития.

По этой причине, обоснованно Эмомали Рахмон достоин как высшего звания Героя Таджикистана, так и основателя мира и национального единства, а также основателя независимого Таджикистана. Основатель мира и национального единства - Лидер нации, Президент Республики Таджикистан, уважаемый Эмомали Рахмон, является одной из ярчайших фигур в истории древнего таджикского народа, который с пронзительностью и мужеством, чистой натурой и вечной природой воссел на великий трон лидерства и заложил основу таджикской национальной госу-

ДЕНЬ ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛИКИ ТАДЖИКИСТАН – ГОРДОСТЬ ТАДЖИКОВ

(В честь дня Президента Республики Таджикистан-16 ноября)

Согласно статье 1 Конституции Республики Таджикистан от 6 ноября 1994 года (с изменениями от 2016 г.) провозглашающей страну суверенным, демократическим, правовым, светским и единым государством, институт президентства (глава 4, статьи 64–72) интегрирует символику стабильности в повседневную правовую практику. День Президента, отмечаемый 16 ноября, символизирует инаугурацию уважаемого Эмомали Рахмона в 1994 году – момент, ознаменовавший переход от хаоса гражданской войны (1992–1997 гг., унесшей свыше 150 тыс. жизней) к консолидации нации. Присяга Президента (ст. 67) – «Я, в качестве Президента, клянусь защищать Конституцию и законы республики, гарантировать обеспечение прав, свобод, чести и достоинства граждан, защищать территориальную целостность, политическую, экономическую и культурную независимость Таджикистана, преданно служить народу» – становится архетипом правового символизма, где праздник эволюционирует в инструмент воспитания конституционного патриотизма.

дарственности в современную эпоху.

Когда прославленный и всенародный сын великого таджикского народа Эмомали Рахмон был впервые избран главой государства, недавно обретавший независимость Таджикистан переживал тяжёлые времена. Кроваво-пролитные войны и конфликты между таджиками несли огромные материальные потери и человеческие жизни, угрожая целостности страны и существованию таджикской нации.

Мудрыми мерами, необычайной стойкостью и мужеством Эмомали Рахмон вывел страну из пучины бедствий и разрушений, объединил разрозненный народ и вернул сотни тысяч изгнанников на родину.

По инициативе Главы государства за короткий срок руины превратились в процветающие города, и были возведены огромные сооружения. Было построено шоссе Единения, соединяющее все уголки страны, а также крупные автомагистрали, обеспечивающие прямой доступ к океану и связь с зарубежными странами, как ближними, так и дальними.

Важнейшие достижения и успехи страны – это результат самоотверженного труда таджикского народа и новаторских инициатив уважаемого Эмомали Рахмона и его верных соратников.

Наградой за все эти достижения являются любовь и популярность, которые Эмомали Рахмон снискал среди народа страны и тысяч соотечественников за рубежом. Наградой за все эти усилия являются также огромное внимание и уважение мирового сообщества, которые постоянно проявляются к мудрому и могущественному Главе Таджикистана, опытному политику, представителю общечеловеческих идеалов и стремлений.

Лидер нации, Президент Республики Таджикистан, уважаемый Эмомали Рахмон — историческая личность нации, сыгравшая значительную роль в восстановлении конституционного строя, достижении национального мира и единства, построении суверенного, демократического, правового, светского и социального государства, спасении нации от распада, государства от уничтожения, народа от гражданской войны, внесшая большой и судьбоносный вклад в политическое, экономическое, социальное, историческое и культурное развитие независимого государства Таджикистан.

Величайшим достижением уважаемого Президента Республики Таджикистан Эмомали Рахмона, несомненно, является восстановление полного мира и национального единства в Таджики-

стане, что для таджикского народа является бесценным благом, священной ценностью, символом идентичности и самосознания, гарантом выживания государства и государственности, символом счастья нынешнего и будущих поколений.

Роль Лидера нации уважаемого Эмомали Рахмона с первых дней его избрания на пост Главы государства в повышении международного авторитета и престижа Таджикистана, решении глобальных проблем мира чрезвычайно значима и своевременна. В частности, Лидер нации является автором ряда крупных инициатив, принятых на глобальном уровне Организацией Объединённых Наций: «Международный год пресной воды, 2003 год», «Международный год водного сотрудничества, 2013 год», «Международное десятилетие действий «Вода для жизни, 2005-2015 годы», «Международное десятилетие действий «Вода для устойчивого развития, 2018-2028 годы», «2025 год – год охраны ледников» и т.д.

Обеспечив мир и национальное единство, Глава государства уважаемого Эмомали Рахмон также заложил прочную основу для перехода к этапу экономического подъёма и начала конструктивной и новаторской работы.

November 24th is more than just a date in Tajikistan; it is Flag Day. This day has grown into a time for deep national feeling, unity, and a clear sense of pride in the homeland. When the flag is raised, we are showing the world the history and hope of the Tajik people.

The Message in the Colors: Clear and Powerful

The Flag of Tajikistan is not just three colors put together. It is a carefully planned story where every part has great meaning for the nation's spirit and history.

Red: Found on the top stripe, this color stands for life, struggle, and bravery. It is a way to remember the heroes who fought for freedom and the strong energy that moves Tajikistan forward. Red also shows the unity of all people living in the country.

White: This is the middle stripe, the biggest one. It represents peace, agreement, and pure thoughts. This color has a huge cultural meaning: it symbolizes cotton, a main product of the land, and the eternal snows on the high Pamir Mountains, which bring clean water and life.

Green: The bottom stripe, standing for nature, rich harvests, and growth. It is the color of the gardens and green fields that feed the nation, and it promises a happy, strong future.

The Crown and the Stars: A Sign of Being Free

In the very center of the white stripe is a golden image that makes the flag stand out: a crown circled by seven stars.

The Crown (Toj): This is a simple sign of government and power. It also connects the flag to the long, ancient history of the Tajik people. The crown shows that the country is fully independent and free.

Seven Stars: The number seven has always been special and lucky, meaning perfection, happiness, and high heavens in old traditions. These seven golden stars are like a guiding light for the nation, showing the way toward success, knowledge, and a better life.

November 24th: A Day to Come Together

Making November 24th a national Flag Day in 2009 was a key step. The flag, first used after getting independence, became a symbol of peace and national agreement after a difficult time.

On this special day, the flag becomes the main focus for everyone. There are big events, meetings, and walks all over the country. When people, especially young people, proudly hold the tricolor, they are not just watching a celebration—they are feeling a personal tie to their country and its story.

Flag Day is like an annual promise. It is a promise to keep the peace, value the freedom that cost so much, and give the next generation a country that is as great as the three colors and the golden crown suggest. The Flag of Tajikistan is a quiet but powerful way to talk about national pride and a hopeful future.

THREE STRIPES, ONE NATION: A LOOK AT THE HISTORY AND MEANING OF THE TAJIK FLAG

Asomiddinova Marvorid,
a fifth-year student of Romance
and Germanic Languages

ЭҲДО БА ПЕШВО

Зи ғамхорӣ яке марди Худодод,
Ватан аз нобасомонӣ шуд озод.
Ба даргоҳи Худо шукрона ғуём,
Ки шоҳи одиле бар тоҷикон дод.
Ту роҳ ёфтӣ ба қалби сангу хора,
Ба халқат кардай бо меҳр назора.
Забон ёфтӣ ба ҳар як ташнаи ҷанг,
Ки давлатро насозанд пора-пора.
Шуданд мардум зи дасти ҷанг гурезон,
Ба сӯи миллати ҳамсоя афшон.
Ба Кобул рафта, бо халқ бастӣ созиш,
Ки боз баргардед ба мулки Тоҷикистон.
Ҳазорон бор ҷонат дар хатар буд,
Барои халқи бо фатҳу зафар буд.
Силоҳдорон туро захмӣ карданд,
Ниғаҳбонат Худо болои сар буд.
Туро бурданд ба сӯи қасри Арбоб,
Саволборон туро карданд зи ҳар боб.
Гирифта ҳар яке мусбат ҷавобе,
Шуданд дилгарм чу Хуршеди ҷаҳонтоб.
Хучанд буд боғи наводод ҳамондам,
Шинонди навниҳони сояфкан.
Ниҳолат сол то сол гулафшон,
Ба орзуҳо шудем ноил пайихам.
Қасам ёд кардӣ ту дар зери парчам,
Ба шири модару номи Худованд.
Ба ёди Ҳақ шудӣ дар Каъба гирён,
Ки халқи ман набинад заррае ғам.
Худованд бошадат доим мададгор,
Ки бо халқу Ватан монӣ ту ғамхор.
Ҳазор соли дигар роҳбар бимонӣ,
Нарӯяд одиле мислат дигар бор.
Чу нури Худодода ба ҳар боғу ҷаман,
Симои пур аз меҳр, садоқат ба Ватан.
Дидори ту орад ба ҳама хурду калон,
Пирӯзӣву некӯзӣву иқболи баланд.
Кош мешуд камтарин тоҷик ба мислат меҳрубон,
Кош мешуд камтарин тоҷик ба мислат қадрдон.
Бо тамоми бепарасторон ту роҳбар гаштай,
Бо дуои бепарасторон бимонӣ ҷовидон.

Одиназода
Дилнавози
Абдушукӯр,
донишҷӯи курси
дуоими факултети
педагогика

СУЩНОСТЬ И ИСТОРИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО
ФЛАГА РЕСПУБЛИКИ ТАДЖИКИСТАН

Глава государства уважаемый Эмомали Рахмон отметил: «Государственный флаг для каждой цивилизованной нации является символом государственной независимости, гордости за Родину, национальной идентичности, свободолюбия и твердого волеизъявления народа. Государственный флаг также считается знаком единства и взаимопонимания, сплоченности, борьбы и усилий наций во имя свободы и независимости.

Поднятие Государственного флага во все времена и эпохи связано с чувством самосознания и почитанием национальной идентичности». Государственный флаг Республики Таджикистан является символом государственной независимости Республики Таджикистан. Флаг Республики Таджикистан принят 24 ноября 1992 года. Государственный флаг Республики Таджикистан представляет собой прямоугольное полотнище с тремя горизонтальными полосами красной, белой и зеленой. В центре белой полосы изображена золотая корона, обрамленная сверху семью золотыми пятиконечными звездами. Цвета флага имеют глубокое символическое значение: красный символизирует свободу, независимость и силу народа; белый — мир, духовную чистоту и святость; зеленый — жизнь, природу и процветание. Национальными цветами таджиков, как и других народов арийского и иранского происхождения, являются красный, белый и зеленый, и они сохранились с древних времен до наших дней. Золотая корона и семь звезд символизируют государственный суверенитет, не-

зависимость и единство страны. Ранее звезды интерпретировались как семь выдающихся поэтов персидско-таджикской культуры, сегодня они обозначают семь историко-культурных регионов страны, подчеркивая многообразие и целостность национальной идентичности. Особым символом стало сооружение в центре Душанбе флагштока высотой 165 метров, на котором развевается государственный флаг размером 60 на 30 метров. Установка этого флагштока в 2011 году была занесена в Книгу рекордов Гиннеса как самый высокий флагшток в мире, а сам флаг стал символом национальной гордости и единства таджикского народа.

В своем телевизионном обращении по случаю Дня флага 23 ноября 2010 года Президент Республики Таджикистан Эмомали Рахмон, считая цвета государственного флага «выражением исторического пути народа Таджикистана и выражением ценностей национальной культуры и политики», сказал: Красный цвет — символ борьбы и самопожертвования народа за свободу и независимость, белый цвет — символ счастья и благополучия, надежды и стремления, а зеленый цвет — символ зелени и процветания, гордости, радости и вечности. В центре флага изображены корона и семь звезд, что отсылает к историческим корням независимой государственности Таджикистана. Флаг имеет древнюю историю. С самого начала истории таджиков флаг помнят о нем. Об использовании флага нашими предками упоминается в Авесте. Первым

Саидзода Субхон,
студент 4 курса факультета
истории и права

флагом, упомянутым в Авесте, был Дирафши Кавиян.

Согласно древним легендам, упомянутым в «Шахнаме» Абуль-Касими Фирдоуси, «Дирафши Кавияни» появился во время иранского восстания под предводительством кузнеца Кавы против Захака. Кова привязал свой кожаный фартук к наконечнику копья и с этим флагом привел мятежников к Ферейдуну, потомку иранского шаха. Ферейдуну понравился этот флаг, и он украсил его четырёхконечной золотой звездой, драгоценными камнями и тремя цветами — красным, белым и синим — и назвал его Дирафш Кавияни. Династия Аршакидов освободила Иран от греческого владычества за 250 000 лет до нашей эры и обрела собственный флаг. Флаг представляет собой прямоугольное полотнище с четырёхконечной звездой в центре и орлом с расправленными крыльями и золотыми гребнями на наконечнике копья. Это означает, что этот флаг представляет собой комбинацию флагов Ковиев и Ахеменидов.

Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон маҷмуи қоидаҳо ва меъёрҳои ҳуқуқиву сиёсӣест, ки манфиатҳои халқро ифода мекунад ва ҳамчун санади тақдирсоз, сарнавишт ва самти рушди давлатро муайян намудааст. Он пояи ҷомеаи муосири тоҷик буда, хувияти сиёсӣ, ҳуқуқӣ ва маънавии миллати моро муайян месозад. Конститутсия таҷассуми таҷрибаи таърихии халқи тоҷик, орзуву омили ӯ ба истиқлол, субот ва адолат мебошад.

Пас аз фурупошии Иттиҳоди Шуравӣ, дар давраи оғози истиқлоли давлатӣ, қабули Конститутсия як рӯйдоди сарнавиштсоз гардид. Он рамзи эҳёи давлатдорӣ ва расидан ба камолоти сиёсӣ буд. Дар солҳои аввали даҳаи 1990, вақте кишвар аз бухрони амиқ ва низоъҳои дохилӣ мегузашт, Конститутсия нақши муҳими худро дар амалиёти ошти миллӣ, таҷкими сулҳ ва барқарорсозии тартиботи сиёсӣ бозид. Аз ин рӯ, Конститутсия на танҳо санади ҳуқуқӣ, балки як навъ аҳдномаи иҷтимоист, ки ояндаи тамоми миллатро муайян намуд.

Аҳамияти сиёсии Конститутсия пеш аз ҳама дар он зоҳир мегардад, ки он

сохтори давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро ҳамчун давлати демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва иҷтимоӣ муайян кардааст. Ин чор хусусият на танҳо моҳияти ҳуқуқии давлат, балки симои сиёсӣ ва иҷтимоии онро низ инъикос менамояд.

Демократӣ будани Конститутсия дар он аст, ки халқ манбаи ягонаи ҳокимият эътироф шудааст. Дар моддаи 6 гуфта мешавад, ки халқ соҳиби ҳокимияти давлатӣ мебошад ва тамоми мақомоти давлатӣ аз номи ӯ амал мекунад. Ин меъёр пояи халқсолорӣ буда, кафолат медиҳад, ки ҳар як шаҳрванд дар ҳаёти сиёсӣ иштирок намояд.

Ҳуқуқбунёди баробарии ҳамаи шаҳрвандонро дар назди қонун ва масъулияти мақомоти давлатӣ дар назди халқ таъкид мекунад. Дунявият бошад, ҷудоии иттиҳодияҳои динӣ аз ҳокимияти давлатиро таъмин намуна, истифодаи динро дар фаъолияти сиёсии давлатӣ манъ мекунад. Ин

меъёр барои ҳифзи сулҳу ҳамзистии осоиштаи қавму миллатҳо аҳамияти бузург дорад. Хусусияти иҷтимоии давлат уҳдадорӣ давлатро нисбат ба ҳифзи ҳуқуқи озодиҳои инсон ва таъмин намудани зиндагии шоиста барои шаҳрвандон ифода менамояд.

Яке аз ҷиҳатҳои муҳими Конститутсия таҷкими принципи тақсимои ҳокимият мебошад. Ин принцип, ки дар таҷрибаи ҷаҳонӣ ташаккул ёфтааст, дар Тоҷикистон бори аввал ба таври муназзам татбиқ шуд. Ҳокимияти қонунгузорӣ ба Маҷлиси Олӣ — парламенти кишвар — тааллуқ дорад. Он иродаи сиёсии халқро ифода мекунад.

Ҳокимияти иҷроия таҳти роҳбарии Президент ва Ҳукумат амал мекунад, ки иҷро қонунҳо ва идораи давлатро ба уҳда доранд. Ҳокимияти судӣ бошад, мустақил буда, вазифаи он ҳимояи ҳуқуқи озодиҳои шаҳрвандон ва таъмини адолат аст. Тақсимои ҳокимият ва ҳамкориҳои онҳо пояи тавозуни

сиёсӣ ва пешгирии худсарӣ ба шумор меравад.

Моделҳои давлатдорӣ Тоҷикистон хусусиятҳои худро дорад. Конститутсия шакли ҷумҳуриявии президентиро муқаррар намуд, ки мувофиқи он Президент ҳам сарвари давлат ва ҳам роҳбари ҳокимияти иҷроия мебошад. Ин қарор дар шароити таърихии оғози истиқлолият асоснок буд, зеро кишвар ба ниҳоди қавии сиёсӣ ниёз дошт, ки тавонад миллатро муттаҳид сохта, суботи тартиботро таъмин намояд.

Президент дар Тоҷикистон танҳо мансаби расмӣ нест — ӯ рамзи ваҳдати миллӣ, кафили Конститутсия, кафили ҳуқуқи озодиҳои шаҳрвандон, инчунин кафили истиқлолият ва яқпорчагии давлат мебошад. Дар ҳамин раванд фалсафаи сиёсии Конститутсияи тоҷик таҷассум меёбад: пайванди принципҳои демократӣ бо асосҳои устувори давлатдорӣ, ки сулҳ, субот ва рушдро таъмин месозанд.

(Идома дар саҳ. 16)

АСОСҲОИ СИЁСӢ ВА НАҚШИ КОНСТИТУТСИЯИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ДАР ДАВЛАТДОРӢ

РӯЗИ ПРЕЗИДЕНТ – РАМЗИ ВАҲДАТ ВА ПЕШРАФТИ МИЛЛӢ

«Ман ҳамаи Шумо - халқи азизам ва хурду бузурги Тоҷикистонро сидқан дӯст медорам ва то нафаси вопасин ба Шумо содиқона хизмат мекунам»

Эмомалӣ Раҳмон

Ҳоло мо дар арафаи пешвои 33-юмин солгарди Иҷлосияи XVI-уми Шурои олии Тоҷикистон, ки ҳамчун иҷлосияи тақдирсоз баҳри халқи кишвар маҳсуб меёбад, қарор дорем. Дар таърихи навини давлатдории тоҷикон иҷлосияи мазкур нақши бориз гузоштааст, зеро маҳз дар он аз ҷониби намоёндагони халқ муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳамчун Раиси Шурои Олӣ дар натиҷаи овоздиҳии пинҳонӣ (186 нафар намоёндагони халқ аз 197 нафар ба тарафдорӣ овоз доданд) интихоб гардид.

Имрӯз на танҳо иди як шахсият балки рамзи сулҳу ваҳдат, истиқлол ва пешрафти миллат мебошад. Президент ҳамчун

кафили Канститутсия ва ваҳдати миллӣ, барои рушди иқтисод, фарҳанг, маориф ва амнияти кишвар хизматҳои бузург кардааст. Мардуми Тоҷикистон бо ифтихор ва миннатдорӣ ин рӯзро чашн мегиранд, зеро маҳз бо роҳбарии Президенти худ Тоҷикистони азиз ба давлати озод, ором ва дар ҳоли рушд қарор дорад.

Рӯзи Президент - ин рӯзи эҳтиром ба роҳбаре мебошад, ки миллатро ба сӯи сулҳ ва ободӣ бурд. Ин рӯз ҳар як шаҳрвандро водор месозад, то тавассути меҳнати содиқона ва садоқати бепоён ватани худро боз ҳам зеботар ва ободтар гардонад.

Ба хотири арҷгузори ва

эҳтиром ба мансаби олии давлатӣ – Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун рамзи садоқат ба Ватан, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти таҷрибаи байналмилалӣ ва воқеияти ҳаёти ҳуқуқии Тоҷикистон лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ворид намудани илова ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи рӯзҳои ид»-ро ба баррасии Маҷлиси намоёндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод намуд. Дар лоиҳаи пешниҳодшуда, масъалаи ба рӯзҳои ид илова намудани таҷлили Рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон санаи 16 ноябр пешбинӣ гардид. Ҳамин тариқ, лоиҳаи мазкур 14 март соли 2016 аз ҷониби Маҷлиси намоёндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул гардида, Маҷлиси Миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон онро 15 апрели соли 2016 ҷонибдорӣ намуд.

Ҳар сол 16-уми ноябр дар Ҷумҳурии Тоҷикистон рӯзи

Президент таҷлил мегардад. Ин сана барои мардуми кишвар яке аз муҳимтарин рӯзҳои таърихӣ ба шумор меравад, зеро ки тавре, ки иброз намудем ба ин рӯз сарнавишти миллати тоҷик давлатдории навини тоҷикон саҳт пайваст аст.

Мақсади чашн гирифтани Рӯзи Президент на танҳо эътирофи мансаби олии давлатӣ аст, балки иқдоми муҳим барои хотиррасон намудани нақши Президент, ҳамчун кафили сулҳу субот, ваҳдат ва рушди устувори давлат мебошад.

Аҳамияти таҷлили Рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар он аст, ки мо, халқи Тоҷикистон бояд фаъолияти пурсамару ибратбахши Пешвои миллат, Президенти Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро қадр намоем, зеро маҳз ба шарофати сиёсати муваффақонаву боровар, талашҳои пайваста дар роҳи ободиву осоиши Ватан, азму ҷасорати қавӣ, арҷгузори ба таърихи пурғановати мил-

Чонона Ғаффорзода, декани факултети иқтисод ва идораи ДДОТ ба номи С. Айнӣ

лати бостонии тоҷик ва ташаббусҳои созидаву неқбинонаи ӯ ҷомеаи ҷаҳонӣ ба Тоҷикистон бо нигоҳи бозътимод ва хайрхоҳона назар дорад.

Таманнои онро дорам, ки бо роҳбарии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон офтоби сулҳ дар осмони Тоҷикистони соҳибистиқлол ҳамеша нурафшон бошад!

Рӯзи Президент муборак бошад, ҳамватанони азиз.

Сафобахш Холов, котиби масъули маҷаллаи илмӣ Паёмӣ донишгоҳи омӯзгорӣ

(Аввалаш дар саҳ. 15)

Қисми ҷудонашавандаи низоми сиёсӣ тибқи Конституция — ҳизбҳои сиёсӣ ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ мебошанд. Қонуни асосӣ гуногунандешии сиёсӣ ва озодии иттиҳодияхоро эътироф мекунад. Ин чунин маъно дорад, ки шаҳрвандон ҳақ доранд барои ифодаи манфиатҳои худ ва иштирок дар идоракунии давлат — ҳизб, ҳаракат ё созмон таъсис диҳанд.

Бо вучуди ин, Конституция маҳдудиятҳои оқилона дорад: фаъолияти иттиҳодияҳое, ки ба сарнагун кардани сохтори

АСОСҲОИ СИЁСӢ ВА НАҚШИ КОНСТИТУТСИЯИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ДАР ДАВЛАТДОРӢ

конститутсионӣ, ҳалалдор кардани амнияти давлатӣ ё барангехтани адовати миллӣ ва мазҳабӣ равона шудаанд, манъ аст. Ин меъёр нишон медиҳад, ки Конституция гуногунандеширо мепазирад, вале талаб мекунад, ки он ба таҳкими сулҳу ваҳдат, на ба тақсим кардани ҷомеа хизмат наояд. Ҳуқуқ ва озодии сиёсӣ шаҳрвандон дар Конституция ҷойгоҳи марказӣ доранд. Ҳар як шаҳрванд ҳақ дорад дар ҳаёти сиёсӣ иштирок намояд, интихоб кунад ва интихоб шавад, андешаи худро озодона баён кунад, ҳизб ё созмон таъсис диҳад ва гирдиҳамоиву намоишҳо баргузор наояд.

Ин ҳуқуқҳои пояи фарҳанги сиёсӣ ва рушди ҷомеаи шаҳрвандӣ мебошанд. Аммо Конституция таъкид мекунад, ки истифодаи ин ҳуқуқҳо набояд ҳуқуқи дигаронро поймол кунад ва тартиботи ҷамъиятиро ҳалалдор созад. Бо ин роҳ, қонуни асосӣ тавозуни байни озодӣ ва масъулиятро нигоҳ медорад.

Конституция дар таҳкими ваҳдати миллӣ ва соҳибистиқлолии давлат нақши ҳалқунанда бозид. Пас аз низои дохилӣ, қабули он рамзи оштии миллӣ гардид. Дар муқаддимаи Конституция орзуи халқи Тоҷикистон барои зиндагӣ дар фазои сулҳ, дӯстӣ ва эҳтироми мутақобила таъкид шудааст. Ин нукта фалсафаи амиқи сиёсӣ ҷомеаи тоҷикро инъикос мекунад, ки ваҳдати миллӣ арзиши олии ба шумор меравад.

Конституция дар давоми солҳои истиқлолият барои таҳкими истиқлолият, якпорчагии давлат ва боло бурдани обрӯи Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ саҳми бузург гузошт. Конституция инчунин самтҳои асосии сиёсати хориҷии Тоҷикистонро муайян менамояд. Он бар принсипҳои соҳибистиқдорӣ, баробарӣ, дахлнопазирии қорҳои дохилии давлатҳо ва ҳаллу фасли осоиштаи ихтилофҳо асос ёфтааст. Тоҷикистон мекӯшад муносибатҳои дӯстона ва судмандро бо ҳамаи кишварҳо тақвият бахшад,

дар созмонҳои байналмилалӣ фаъолона иштирок наояд ва манфиатҳои миллии худро дар сатҳи ҷаҳонӣ ҳимоя кунад.

Конституцияи кишвар ҳамчун низоми ҳуқуқии муқаммал пайваста мутабиқи эҳтиёҷоти замон ва ҷомеа инкишоф меёбад. Дар тӯли солҳои истиқлолият ба он якчанд тағйири иловаҳо ворид карда шуданд, ки ин раванд рушди сиёсӣ ҳуқуқӣ ва болоравии нақши шаҳрвандонро дар идоракунии давлат инъикос менамояд. Ин нишон медиҳад, ки Конституция қобилияти мутабиқшавӣ дорад, вале моҳияти аслии худро нигоҳ медорад. Маҳз ҳамин чандирӣ онро ба воситаи самарабахши пешрафти устувор таъдил додааст. Суботи сиёсӣ, ки Конституция таъмин намудааст, аз омилҳои муҳими рушди иқтисодӣ ва иҷтимоии кишвар мебошад. Сулҳу оромӣ ва устувории Тоҷикистон натиҷаи риояи меъёрҳои конститутсионӣ ва таҳкими қонуният аст.

Президент ҳамчун кафи-

ли Конституция ва суботи сиёсӣ дар ин раванд нақши калидӣ дорад: зеро роҳбарии ӯ пайваस्ताгии сиёсати давлатӣ, тақмили идоракунии ва ҳамкории давлат бо ҷомеа таъмин мегардад. Ҷанбаҳои сиёсӣ Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар он зоҳир мегарданд, ки ин санад пояи давлатдорӣ, кафолати суботи сиёсӣ ва тартиботи ҳуқуқӣ, ташаккули халқсолорӣ, эътирофи ҳуқуқи озодии инсон, таҳкими гуногунандешӣ ва ваҳдати миллӣ мебошад. Конституция на танҳо санади ҳуқуқӣ, балки рамзи истиқлол, сулҳ ва созандагӣ аст. Он иродаи таърихӣ халқи тоҷикро ба озодӣ, адолат ва пешрафт таҷассум менамояд.

Ҳар як шаҳрванд бояд дарк кунад, ки эҳтиром ба Конституция танҳо вазифаи ҳуқуқӣ нест, балки нишонаи ватандӯстӣ ва камолоти шаҳрвандист. Зеро маҳз Конституция имрӯз ва фардои моро муайян мекунад, моро зеро парчами қонун, сулҳ ва шарафи миллӣ муттаҳид месозад.

ОМУЗГОРИ ЧАВОН

САРМУҲАРРИР:
КЕНҶАЗОД ФАРИДУН

ҲАЙАТИ МУШОВАРА:
ИБДУЛЛОЗОДА АҲЛИДДИН
АЙНУЛЛОЗОДА НАҲТУЛЛО
РАҶАБЗОДА СИРОҶИДДИН
ХОҶАЗОД САИДУРОД
МАҲКАМОВ МАҲМАДҶОН

Наشريяи Донишгоҳи давлатии омӯзгори Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ

Суроғи мо:
734003, шаҳри Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 121.
Наشريя дар чопхонаи «Мега-Принт» ба таърифи расидааст.

Телефон:
224-55-06

Наشريя таҳти рақами 495 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон номнавис шудааст.

Наشريя ба хотири риояи чандандешӣ матлаберо низ нашр мекунад, ки ба муҳтавои он мувофиқ нест.

Шакли электрони «Омӯзгори чавон» дар сомонаи расмии ДДОТ ба номи С. Айнӣ, инчунин дар саҳифаҳои расмии донишгоҳ ва нашрия дар шабакаи иҷтимоии «Фейсбук» ҷойгир карда мешавад.

Адади нашр: 1000 нусха